

POPADNIK bibliotekarza

PISMO DLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH, SZKOLNYCH I PEDAGOGICZNYCH

KARIN WAWRZYNEK

BIBLIOTEKA PUBLICZNA A SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.

CEL I ZNACZENIE SŁOWNIKÓW REGIONALNYCH

NA PRZYKŁADZIE JAWORZNICKIEGO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO

JOANNA KRASOWSKA

DYREKTOR BIBLIOTEKI JAKO MANAGER KULTURY

KRYSTYNA KUŹMIŃSKA

PROFESOR JADWIGA KOŁODZIEJSKA – OSOBOWOŚĆ NIEPOWTARZALNA

SYLWIA CHOJNACKA-TUZIMEK

BIBLIOTEKA PUBLICZNA W PIASECZNI W NOWYCH PRZESTRZENIACH

Cykl bezpłatnych szkoleń:



Wirtualne szkolenia = realne kompetencje

W ramach programu „Kultura w sieci”, prowadzonego przez Narodowe Centrum Kultury, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich realizuje zadanie mające na celu podniesienie kompetencji bibliotekarzy w zakresie przeniesienia oferty kulturalnej bibliotek do cyberprzestrzeni i budowania nowych relacji sieciowych z czytelnikami. W ramach zadania przeprowadzone zostaną webinaria i szkolenia online z następującej tematyki:

- interpretacja prawa autorskiego przy organizacji działań kulturalnych w sieci,
- praktyczne aspekty realizacji przepisów RODO w bibliotekach w świetle przetwarzania danych osobowych w cyberprzestrzeni,
- wydarzenia online – planowanie i realizacja,
- multimedialne formy komunikacji z czytelnikiem,
- copywriting i social media – budowanie relacji z odbiorcą,
- materiały wizualne, narzędzia analityczne i formy kontaktu z czytelnikiem.

Uczestnicy dowiedzą się m.in. jak realizować interaktywne spotkania z czytelnikami (webinaria, szkolenia online, spotkania autorskie, wirtualne gry edukacyjne), konstruować podcasty i wykorzystać je do promocji czytelnictwa. Poznają zasady redagowania tekstów reklamujących wydarzenia online, opracowania newslettera, prowadzenia rozmów poprzez live chat, przygotowania atrakcyjnych plakatów, infografik, postów itp.

Szkolenia odbywać się będą na platformie ClickMeeting.

Nabyte umiejętności zostaną sprawdzone w praktyce poprzez samodzielną organizację wydarzenia kulturalnego online dla dzieci, młodzieży, osób 60+ przez uczestników szkoleń. Najciekawsze relacje z wydarzeń umieszczone będą na dedykowanej stronie zadania.

Rekrutacja na szkolenia prowadzona będzie w czerwcu br. na portalu www.sbp.pl, szkolenia planowane są w lipcu.

Spodziewane efekty zadania:

- Podniesienie kompetencji cyfrowych 45 bibliotekarzy.
- Wzbogacenie oferty bibliotek dla różnych grup czytelników, przebywających w domu.
- Utworzenie strony z materiałami dydaktycznymi, opisami działań zrealizowanych przez uczestników kursów.
- Wzmocnienie wizerunku bibliotek w odbiorze społecznym.

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w sieci”.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.



SPIS TREŚCI

- 2** OD REDAKCJI
3 WIADOMOŚCI. WYDARZENIA

PROBLEMY. DOŚWIADCZENIA. OPINIE

- 5** **KARIN WAWRZYNEK**
BIBLIOTEKA PUBLICZNA A SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA. CEL I ZNACZENIE SŁOWNIKÓW REGIONALNYCH NA PRZYKŁADZIE *JAWORZNICKIEGO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO*
- 8** **JOANNA KRASOWSKA**
DYREKTOR BIBLIOTEKI JAKO MANAGER KULTURY
- 11** **KRYSTYNA KUŹMIŃSKA**
PROFESOR JADWIGA KOŁODZIEJSKA – OSOBOWOŚĆ NIEPOWTARZALNA

KSIĄŻKA

- **MOJE LEKTURY**
GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAL
14 PROF. JADWIGA KOŁODZIEJSKA – PIERWSZA DAMA POLSKIEGO BIBLIOTEKARSTWA (1928-2016)
- 15** **DOROTA GRABOWSKA**
KSIĄŻKI, KTÓRE POMOĞĄ W PRACY, KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ!
- 16** → KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO ZAKUPIĆ DO BIBLIOTEKI
PAPIEŻ W HISTORII – KOMIKSOWA HISTORIA EUROPY I ŚWIATA

BIBLIOTEKA. ŚRODOWISKO

- 17** **MONIKA GOŁĘBIEWSKA**
ZDALNE ZAPISY DO BIBLIOTEK
- 19** **JUSTYNA BŹDZIUCH**
DKK „OKŁADKA” Z ALEKSANDROWA CZYTA DZIECIOM
- 20** **KORNELIA CHORYŃSKA**
WSPÓŁPRACA BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ Z PORADNIĄ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNĄ
- 21** **KINGA HECHSMAN**
PORA DLA SENIORA W BIBLIOTEKACH PEDAGOGICZNYCH
- **NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE**
22 **SYLWIA CHOJNACKA-TUZIMEK**
BIBLIOTEKA PUBLICZNA W PIASECZNI W NOWYCH PRZESTRZENIACH
- 26** **SYLWIA CHOJNACKA-TUZIMEK**
SMAKI I SMACZKI. TYDZIEŃ BIBLIOTEK W PIASECZNI
- 27** **ANNA JACKOWSKA**
SUKCES WIRTUALNEJ AKCJI STACJI KULTURA
- **DOBRE PRAKTYKI W MOTYWOWANIU DO CZYTANIA**
28 **DANUTA RAKOWSKA**
CZYTANIE NA DRUGIE ŚNIADANIE; MAM FAZĘ NA CZYTANIE
- **FELIETON**
31 **OLGA NOWICKA**
W CZASACH ZARAŻY #NIEZOSTAWIAMCZYTELNIKA

Z WARSZTATU METODYKA

- 33** **ANNA OWCZAREK**
CO W TOBIE DRZEMIE? CZY JUŻ WIESZ? – ODKRYWAMY NASZE TALENTY
- 35** **URSZULA TOBOLSKA**
ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE – JAN PAWEŁ II



Od redakcji

Powoli wychodzimy z ograniczeń związanych z koronawirusem, co nie oznacza, że epidemii wokół nas nie ma. Wręcz przeciwnie, nadal jest, ale gospodarka ma swoje prawa i chcąc nie chcąc musimy wrócić do normalności. Wśród otwieranych instytucji znalazły się od 18 maja – biblioteki. Nie wszystkie otworzyły swoje podwoje natychmiast, stopniowo jednak – tak, nastawiając się głównie na wypożyczanie zbiorów. Kontakt z czytelnikiem może mieć miejsce przy zachowaniu specjalnych środków ostrożności (dezynfekcja książek, miejsca, maseczki, rękawiczki zarówno dla bibliotekarza, jak i odwiedzającego). Dwa ważne wydarzenia majowe Dzień Bibliotekarza i Tydzień Bibliotek mogły odbyć się tylko wirtualnie, w sieci. Mimo braku publiczności programy przygotowane przez biblioteki były ciekawe, atrakcyjne i warte uwagi.

Tematyka numeru czerwcowego jest różnorodna. W „Problemach. Doświadczeniach. Opiniach” zwracamy uwagę na znaczenie słowników regionalnych, których celem jest przybliżenie społecznościom lokalnym wiedzy nt. danego regionu. Z funkcjami dyrektora jako managerem kultury zapoznaje Joanna Krasowska. Z okazji ukazania się w Wydawnictwie Naukowym i Edukacyjnym SBP publikacji o prof. Jadwidze Kołodziej-skiej – pierwszej damie bibliotekarstwa polskiego, autorce 20 książek, znacznej liczby artykułów, referatów, wystąpień redakcja postanowiła przybliżyć, zwłaszcza młodemu pokoleniu kadry bibliotekarskiej, sylwetkę znakomitej erudytki. Wspomnienie przygotowała Krystyna Kuźmińska, mająca przez wiele lat osobiste kontakty z panią Profesor, a Grażyna Lewandowicz-Nosal, również będąc zawodowo blisko Jadwigi Kołodziej-skiej, z racji wspólnej pracy w Instytucie Książki i Czytelnictwa BN – tekst o wydanej publikacji. Artykuły działu „Biblioteka. Środowisko” dotyczą działalności bibliotek w okresie pandemii. Wydaje się, że placówki biblioteczne nie tylko nie zamarły, ale złapały „wiatr w żagle”. Ich działania w ramach akcji SBP „#NieZostawiam-Czytelnika”, Tygodnia Bibliotek, Dnia Bibliotekarza świadczą o dużej aktywności i potencjale merytorycznym. Na obchody Tygodnia Bibliotek zapraszamy do Rumii i Piaseczna k. Warszawy. W wirtualnej zabawie #podajksiążkę zorganizowanej przez bibliotekę w Rumii wzięło udział ponad 100 osób z całej Polski, w tym piłkarz Artur Boruc, zatem, „książka łączy ludzi”. Kulinarnie było w Piasecznie, szkoda, że tylko online. Biblioteka w warszawskiej dzielnicy Bemowo zaprosiła czytelników do zdalnego zapisu; o tajnikach tej oryginalnej procedury mówią w wywiadzie sami bibliotekarze. Dział ten zamykają teksty o sposobach propagowania czytelnictwa wśród przedszkolaków i młodzieży Danuty Rakowskiej (II miejsce w konkursie „Dobre praktyki w Motywowaniu do Czytania”) i opis nowoczesnej siedziby biblioteki w Piasecznie.

W numerze nawiązujemy również do 100. rocznicy urodzin papieża Jana Pawła II, publikując zestawienie bibliograficzne, jak i zamieszczając informacje o serii komiksów „Papież w historii”.

Życzymy udanej lektury
Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”



Wydawnictwo Naukowe
i Edukacyjne Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
www.sbp.pl
Marta LACH
Z-ca Dyrektora Biura ZG SBP
ds. wydawnictw
tel. 22 827 08 47, e-mail:
m.lach@sbp.pl
Konto SBP: Credit Agricole
Bank Polska S.A.
46 1940 1076 3122 4176
0000 0000

Poradnik BIBLIOTEKARZA. Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Ukazuje się od roku 1949

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury



Rada Redakcyjna: Mariola Antczak (przewodnicząca), Krzysztof Dąbkowski, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Mirosława Majewska, Monika Simonjetz, Michał Zajac, Beata Zych.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” – e-mail: poradnikbibliotekarza@wp.pl; www.poradnikbibliotekarza.pl

Redaktor naczelna: Dorota GRABOWSKA tel. 600-505-662; e-mail: dgrabo@wp.pl

Sekretarz redakcji: Jadwiga CHRUSCINSKA tel. 505-078-945; e-mail: jchruscinska@gmail.com

Redaktor techniczny: Elżbieta MATUSIAK tel. (22) 827-52-96; e-mail: e.matusiak@sbp.pl

Świat Książki Dziecięcej: red. Ewa Gruda tel. 606-538-009

Projekt winiety SKD: Marianna Oklejak

Skład: Tekanet Tomasz Kasperczyk ; e-mail: tomasz.kasperczyk@gmail.com. Grafiki: depositphotos.com, pixabay.com, freepik.com, commons.wikimedia.org
Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, ul. Ciurlionisa 4, 05-270 Marki ISSN 0032-4752. Indeks 369594

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Autrzy zobowiązani są do przekazywania wraz z artykułem danych kontaktowych (adres, telefon, e-mail) oraz podpisywania swoich tekstów.

Przesłane zdjęcia powinny mieć rozdzielczość 300 DPI i być załączone jako osobne pliki.

Warunki prenumeraty na portalu sbp.pl

Numery archiwalne czasopisma (do 2016 r.) są dostępne online w Archiwum Cyfrowym SBP pod adresem www.sbp.pl/wydawnictwo/archiwum_cyfrowe.

Za nami XVII edycja Tygodnia Bibliotek

W dniach 8-15 maja Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich realizowało obchody Tygodnia Bibliotek 2020. Była to już XVII edycja ogólnopolskiego programu promocji czytelnictwa, bibliotek, zawodu bibliotekarza. W tym roku, z uwagi na pandemię i zamknięcie bibliotek dla czytelników, SBP zdecydowało się na realizację akcji i wydarzeń wyłącznie online. Główną inspiracją dla bibliotekarzy w tych wyjątkowych dniach stało się hasło tegorocznej edycji Tygodnia Bibliotek – „Zasmakuj w bibliotece”.

W całej Polsce biblioteki wszystkich typów, małe i duże, przygotowały okolicznościowe wydarzenia, wykorzystując internet i media społecznościowe. Dzięki aplikacjom i programom takim jak m.in. Genial.ly, ZOOM, Canva, Padlet, Wizer.me bibliotekarze w atrakcyjny sposób organizowali liczne imprezy, przyciągając uwagę tysięcy czytelników.

Przez cały okres Tygodnia Bibliotek redakcja portalu sbp.pl otrzymywała relacje z imprez organizowanych w całym kraju.

Z informacji nadesłanych przez województwie biblioteki publiczne (m.in. z Zielonej Góry, Gdańska, Łodzi, Poznania) wynika, że największym zainteresowaniem cieszyły się akcje udostępniania książek w formacie pdf, wirtualne wędrówki z audioprzewodnikami oraz liczne konkursy. Ciekawą propozycją było czytanie online przez samych bibliotekarzy, np. prezentacja własnych wierszy przez bibliotekarza-poetę Dariusza Staniszewskiego, członka Koła SBP przy WBP w Łodzi.

Do najbardziej popularnych imprez organizowanych przez biblioteki publiczne należały **konkursy**, przede wszystkim plastyczne, fotograficzne i literackie (MBP w Sosnowcu, GBP w Aleksandrowie, GBP w Gieraltowicach, GBP w Krynicy Kościelnym). Biblioteka Gminna w Trzebielinie zaproponowała swoim czytelnikom konkurs na logo biblioteki. Bardzo ciekawą propozycję zgłosiła Filia nr 18 Biblioteki Miejskiej w Łodzi organizując quiz Biblioteczne Koło Fortuny. Nie zabrakło również konkursów nawiązujących do kulinarnego charakteru hasła TB, m.in. na nazwę potrawy z tytułów książek (MBP w Chrzanowie), „Smaczne literki” (MBP w Bielsku Podlaskim), „Zaprojektuj Menu dla Kubusia Puchat-

ka” oraz „Podziel się przepisem – tworzymy lokalny przepiśnik” (GBP w Poświętnem), „Literackie Kulinaria Regionalne (PBP w Ciechanowie).

Wiele bibliotek zaprosiło swoich czytelników na **spotkania autorskie online**. Można było posłuchać np. Jakuba Żulczyka i Izabeli M. Krasieńskiej (WiMBP w Zielonej Górze), Hanny Niewiadomskiej (GBP w Jabłonce), Gabrieli Kańtor (GBP Lipowa), Artura Gorzelaka (MBP w Przasnyszu), Olgi Warykowskiej (BPMiG Łąpy). **Cykl spotkań z mistrzami kuchni** zorganizowała MBP w Kielcach zapraszając m.in. Roberta Sowę, Jakuba Kuronia, Grzegorza Zawieruchę.

Kolejną kategorią imprez organizowanych przez biblioteki było **wirtualne zwiedzanie bibliotek**. Po swojej bibliotece oprowadziła czytelników GBP w Borowie. MBP w Kaliszu zaprezentowała kolekcję starodruków, natomiast PBP w Legionowie zorganizowała wycieczkę po różnych bibliotekach świata.

Przeniesienie TB do wirtualnej rzeczywistości umożliwiło bibliotekom realizację **warsztatów online**. GBP Lipowa zorganizowała szkolenie nt. podstaw rysunku dla ilustratorów i rysowników komiksu, BP w Zielonkach – warsztaty biblioterapeutyczne, natomiast BP gminy Kłodzko zaprosiła dzieci na warsztaty upominkowe z okazji Dnia Matki.

Dużą pomysłowością wykazały się biblioteki w Piasecznie i Ustroniu Morskim organizując **escape room online** oraz Stacja Kultura – Biblioteka w Rumii, której akcja **#podajksiążkę** przyciągnęła wielu bibliotekarzy, blogerów, czytelników – tych mniej i bardziej znanych (w akcji wziął udział m.in. Artur Boruc).

W tegorocznej edycji Tygodnia Bibliotek bardzo aktywne były biblioteki szkolne i pedagogiczne. Z myślą o dzieciach i młodzieży zorganizowały konkursy plastyczne, czytelnicze, recytatorskie (PBP w Poznaniu – Filia w Obornikach, biblioteki szkolne – SP nr 43 w Gdańsku, SP w Stołpiu). Biblioteka SP nr 7 w Kaliszu zaproponowała ciekawy i zabawny w formie konkurs fotograficzny, **„Sleeveface – pokaż się z książką”**, polegający na sfotografowaniu siebie z zasłoniętą przez okładkę książki częścią ciała.



Biblioteka SP nr 6 w Bytomiu przygotowała bardzo interesujący projekt online **#CzytajZmysłami**, na podstawie książki J. Krzyżanek *Bajka pachnąca czekoladą*. Zajęcia rozplanowano na cały tydzień, obejmowały zarówno słuchanie audiobooka, jak i zajęcia plastyczne, techniczne, quizy o różnym stopniu trudności, w zależności od wieku uczestników.

Biblioteki pedagogiczne swoją ofertę skierowały głównie do osób dorosłych. Biblioteka Pedagogiczna w Białej Podlaskiej zorganizowała konkurs fotograficzny dla bibliotekarzy „Książka od kuchni”, zaprosiła również na szkolenie dotyczące prawa autorskiego. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krośnie przygotowała wystawę prac plastycznych Warsztatu Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Światlik w Sanoku, zatytułowaną „W świecie e-biblioteki”. Książnica Pedagogiczna w Kaliszu udostępniła **film** o zasobach polskich bibliotek cyfrowych oraz prezentację poświęconą osobie Olgi Tokarczuk. Film prezentujący działalność biblioteki „Biblioteka dawniej i współcześnie” nagrała również Biblioteka Pedagogiczna w Tarnobrzegu – Filia w Nisku.

Interesującą i różnorodną ofertę przedstawiły biblioteki naukowe. W przesłanych do SBP zaproszeniach i relacjach z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu oraz Biblioteki Filologicznej Novum uwagę zwracają cyfrowe wystawy, spotkania autorskie, warsztaty, quizy i konkursy oraz wycieczki i wykłady online.

To tylko nieliczne przykłady aktywności bibliotek podczas Tygodnia Bibliotek 2020. Zainteresowanych zapraszamy do odwiedzenia serwisu internetowego TB www.tydzienbibliotek.sbp.pl.

Jak co roku SBP zorganizowało dwa konkursy: na najlepszy plakat Tygodnia Bibliotek 2020 oraz na najciekawsze wydarzenie dla młodych czytelników, organizowane online w trakcie Tygodnia Bibliotek 2020.

Zwyciężczynią **konkursu na plakat** została Jolanta Różacka z Wrocławia. Cieszy nas szerokie wykorzystanie przez biblioteki zwycięskiego plakatu oraz materiałów graficznych w wersji elektronicznej, przygotowanych przez SBP, przy promocji imprez Tygodnia Bibliotek. Taka identyfikacja wizualna wzmacnia markę programu TB w społecznym odbiorze, przyczynia się do jego lepszej rozpoznawalności.

Zwycięzców konkursu na wydarzenie TB poznamy w czerwcu. Lista laureatów zostanie zamieszczona w kolejnym numerze czasopisma. Już

teraz zachęcamy do lektury i czerpania inspiracji z nagrodzonych pomysłów na kolejny Tydzień Bibliotek.

Podczas XVII edycji Tygodnia Bibliotek Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich kontynuowało ogólnopolską akcję **#NieZostawiamCzytelnika**, której częścią jest cykl spotkań autorskich online „Autor wieczorową porą”. Dotychczas gościliśmy Roberta Małeckiego, Jakuba Szamałka, Katarzynę Kobylarczyk, Joannę Gierak-Onoszko. Nagrania ze spotkań dostępne są na kanale YouTube Stowarzyszenia. Ze względu na ogromne zainteresowanie internautów akcja będzie kontynuowana. Zapraszamy do śledzenia informacji na portalu sbp.pl.

Przebieg tegorocznej edycji Tygodnia Bibliotek udowodnił, że biblioteki, mimo trwającej pandemii i ograniczeń, są bardzo kreatywne w wirtualnej przestrzeni i odgrywają czołową rolę w dostępie do kultury i informacji, niezależnie od panujących warunków.

Małgorzata Dargiel-Kowalska
Biuro Zarządu Głównego SBP

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury



Biblioteka publiczna a społeczność lokalna

Cel i znaczenie słowników regionalnych na przykładzie *Jaworznickiego Słownika Biograficznego*

Z socjologicznego punktu widzenia podkreśla się zazwyczaj trzy elementy charakteryzujące społeczność lokalną: terytorium, interakcje społeczne i więź psychiczną. Czynniki te wpływają na powstanie poczucia wspólnoty z ludźmi (jednostkami i grupami) zamieszkującymi określone terytorium, postrzegane (często bardzo emocjonalnie) jako wspólne miejsce.

Istotną rolę pełni także pamięć historyczna, czyli zespół treści odwołujących się do przeszłości i pozostających w pamięci zbiorowej członków określonej społeczności lokalnej, także tych wpływających na wykształcenie się przekonania o odrębności od innych społeczności. Pamięć historyczna stanowi zatem jeden z podstawowych wyznaczników tożsamości społeczności i jej integracji, wpływa też na system norm stosowanych przez członków danej społeczności. Z pamięci historycznej wynika także zbiorowa świadomość, szacunek do tradycji i przywiązanie do wspólnych wartości społeczności lokalnej. Warto zwrócić uwagę, że tzw. pamięć historyczna zawarta w opraco-

waniach lokalnych badaczy i zapisana w pamięci mieszkańców danego terytorium może być taka sama, ale może też się różnić.

W kontekście realizacji potrzeb czytelniczych mieszkańców Jaworzna można zatem zastanowić się nad znaczeniem słowników regionalnych, w tym nad elektroniczną wersją *Jaworznickiego Słownika Biograficznego*. Głównym celem słowników regionalnych jest pełnienie funkcji informatora o ludziach związanych z danym terytorium, które w przeszłości przechodziło zmiany przynależności politycznej i administracyjnej. Regionalne słowniki biograficzne zawierają podstawowe lub rozszerzone informacje o postaciach już nieżyjących, jak i żyjących, niezbędne dane biograficzne, w tym np. określenie lat życia, wzmianki o ich osiągnięciach i wkładzie wniesionym w rozwój kulturalny danej miejscowości lub regionu. Prezentują sylwetki osób, które działały na danym terytorium od czasów najdawniejszych po współczesne. Przedstawiają postacie, które urodziły się w danej miejscowości lub w danym regionie, i mimo że część życia spędziły poza jego obszarem, to odniosły sukces w jakiejś dziedzinie. Osoby, które pochodziły z in-



nych obszarów terytorialnych, ale część życia związały z daną miejscowością bądź z danym terenem lub też wiele uwagi poświęciły danej miejscowości bądź terytorium, wkładając swój potencjał intelektualny i twórczy w jej rozwój. Następnie postacie, które swoją działalnością i decyzjami wpłynęły na losy i kształt danego regionu. Uwzględnia się osoby związane z daną miejscowością bądź z danym regionem, niezależnie od ich przynależności etnicznej i religijnej.

W słownikach regionalnych prezentowane są zarówno osoby powszechnie znane w regionie (ksiąężta, księżne, wojskowi, pisarze, duchowni, wydawcy, twórcy kultury regionu, przemysłowcy, działacze z różnych dziedzin życia społecznego; wszyscy niezależnie od płci i pochodzenia społecznego, wykształcenia, narodowości i wyznania), jak również osoby mało znane lub zapomniane, ale mające znaczny wpływ na kształt

postacie historyczne (np. Klemens Magnus Gryfita – pierwszy właściciel Jaworzna), władze miasta, przedsiębiorcy, ludzie oświaty, kultury i nauki, duchowni, wojskowi, Jaworznianie w II wojnie światowej, literaci, twórcy kultury, społecznicy, muzycy. Uporządkowane w kolejności alfabetycznej biogramy przedstawione w słowniku powstają na podstawie: literatury lokalnej i regionalnej dostępnej w księgozbiorze Działu Informacji Regionalnej, dokumentów życia społecznego, artykułów pochodzących z prasy lokalnej i regionalnej, nieopublikowanych maszynopisów stanowiących czasami jedyne źródło informacji o danej osobie, literatury udostępnianej przez Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką (CINiBA) i inne biblioteki akademickie, bibliotekę Muzeum Miasta Jaworzna, pochodzące z archiwów Urzędu Miasta Jaworzna, z Państwowego Archiwum w Katowicach, jak również pozyskiwane są z rozmów

W słownikach regionalnych prezentowane są zarówno osoby powszechnie znane w regionie (ksiąężta, księżne, wojskowi, pisarze, duchowni, wydawcy, twórcy kultury regionu, przemysłowcy, działacze z różnych dziedzin życia społecznego; wszyscy niezależnie od płci i pochodzenia społecznego, wykształcenia, narodowości i wyznania), jak również osoby mało znane lub zapomniane, ale mające znaczny wpływ na kształt danego regionu i mentalność jego społeczności

danego regionu i mentalność jego społeczności. Biogramy prezentowane w regionalnych słownikach biograficznych mają zazwyczaj charakter popularnonaukowy, dzięki czemu zaspokajają podstawowe potrzeby czytelników, zwłaszcza tych, którzy interesują się historią regionu i swojej miejscowości. Biograficzne słowniki regionalne odgrywają zatem ważną rolę w poszukiwaniu przez mieszkańców danego miasta lub regionu własnej historii, tożsamości i przynależności terytorialnej.

Jaworznicki Słownik Biograficzny dotyczy miasta Jaworzna. Jego pomysłodawczynią jest jaworznicka historyczka Maria Leś-Runicka; opracowywany jest w Dziale Informacji Regionalnej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie we współpracy z pracownikami Muzeum Miasta Jaworzna i mieszkańcami miasta. Współpraca z badaczami lokalnej historii miasta Jaworzna decyduje w konsekwencji o jego poziomie naukowym.

W doborze haseł do słownika kierowano się już wcześniej wymienionymi kategoriami, m.in.:

przeprowadzonych z żyjącymi krewnymi lub znajomymi przedstawianej osoby (historia mówiona).

Słownik zawiera biografie wybitnych, znanych i zasłużonych ludzi miasta Jaworzna, którzy przez swój wkład w historię, rozwój kultury i naukę stali się ambasadorami lokalnej społeczności. Zatem ich upowszechnianie przyczynia się znacznie do poznania własnej historii, zachowania tożsamości lokalnej i przekazywania tradycji.

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie, Monika Rejdych podjęła się bardzo ambitnego zadania nie tylko ze względu na szeroki zakres tematyczny pozycji, ale także ze względu na wysoki poziom merytoryczny opracowywanych biogramów, który jest konieczny przy tego typu publikacjach.

Tom 1 słownika ma się ukazać już w przyszłym roku z okazji uroczystości 120-lecia nadania praw miejskich miastu Jaworzno.

Słownik jest przedsięwzięciem o charakterze popularnonaukowym, zaplanowanym jako seria – wydawnictwo ciągle, przewidziana jest także jego wersja online.

Prace nad stworzeniem *Jaworznickiego Słownika Biograficznego* powierzono zespołowi redakcyjnemu, kompetentnym osobom reprezentującym różne dziedziny naukowe. Członkowie zespołu są zawodowo związani z tematyką miasta Jaworzna i regionu. Kierownictwo powierzono Karin Wawrzynek, pracownikowi Działu Informacji Regionalnej Miejskiej Biblioteki w Jaworznie. Do zespołu redakcyjnego należą: Maria Leś-Runicka, redaktor naczelna, Iwona Brandys, historyk sztuki i krytyk sztuki (Muzeum Miasta Jaworzna), zajmująca się dziedzictwem artystycznym i architektonicznym Jaworzna, Maciej Banasik, filozof – pasjonujący się m.in. genealogią mieszkańców miasta, dr Marek Grabski – etnolog, etnograf, dyrektor Muzeum – Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygiełzowie i dr Karin Wawrzynek, germanistka z zakresu literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, historyk i bibliotekarz (Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie). Korektę stylistyczną słownika powierzono filologowi języka polskiego Małgorzacie Cichy, a koordynatorem zespołu jest kierownik Działu Informacji Regionalnej – Tatiana Swiridowa.

Alfabetycznie uporządkowane biogramy osób wybitnych, znanych i zasłużonych dla miasta Jaworzna ilustrowane będą w wersji tradycyjnej fotografią bądź ilustracją, natomiast w wersji cyfrowej dodatkowo zapisami cyfrowymi audio i audio-wideo, w zależności od posiadanych materiałów oraz uzupełnione wyjaśnieniami i opisami członków zespołu redakcyjnego.

Informacje zawarte w słowniku, zarówno w wersji tradycyjnej, jak i cyfrowej, będą w przyszłości pomocne w pracach: edukacyjnych, badawczych i związanych z autodydaktyką, czyli samorozwojem. Adresatami słownika będą więc: młodzież szkolna, studenci, nauczyciele, pracownicy naukowcy, mieszkańcy Jaworzna i regionu zainteresowani historią i kulturą miasta i regionu.

Stąd głównymi zadaniami słownika jako informatora będą: edukacja historyczna dotycząca miasta i regionu, pielęgnacja pamięci o znanych postaciach w dziejach miasta, popularyzacja informacji na temat osiągnięć osób, które aktualnie się przyczyniają do rozwoju i popularyzacji miasta Jaworzna. Dzięki gromadzeniu materiałów o Jaworznie i regionie na potrzeby słownika, zebrane zostaną w jednym miejscu informacje pochodzące z różnych źródeł, znajdujących się nie tylko w zbiorach biblioteki, ale także w innych instytucjach czy u osób prywatnych. Zatem słownik, zarówno jego

wersja tradycyjna, jak i cyfrowa, ma stanowić cenne źródło do dalszych prac oraz ma być wykorzystywany w procesie edukacji.

Informacje zawarte w słowniku, zarówno w wersji tradycyjnej, jak i cyfrowej będą w przyszłości pomocne w pracach: edukacyjnych, badawczych i związanych z autodydaktyką, czyli samorozwojem

Obecnie w dobie pandemii, w czasie której nie ma innego dostępu do źródeł wiedzy oprócz dostępnych w internecie, najważniejszą rolę odgrywałaby wersja cyfrowa słownika.

Upowszechnienie się internetu przyczyniło się do rozpowszechnienia wiedzy o regionie wśród potencjalnych i rzeczywistych czytelników, zwłaszcza u młodego pokolenia. Udostępnienie wersji cyfrowej *Jaworznickiego Słownika Biograficznego* – obok publikacji drukowanej – stanowiłoby promocję czytelnictwa, a zwłaszcza najszybszy sposób dostarczenia informacji na temat znanych i wpisanych w historię i kulturę miasta Jaworzna wybitnych postaci.

Karin Wawrzynek
Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie



Dyrektor biblioteki jako manager kultury

Kim jest manager kultury? Jak go zdefiniować i jakie nadać mu role?

W jaki sposób dyrektor biblioteki może dobrze spełniać zadania managera kultury?

Kim jest manager kultury w bibliotece?

Manager... Jak najprościej określić znaczenie słowa, które ma tak wiele definicji? Moim zdaniem każdy **manager kultury**, to osoba, która proces zarządzania realizuje w sposób bardzo kreatywny, przy wykorzystaniu wszystkich możliwych, dostępnych źródeł i narzędzi. Taka osoba wie, jakie narzędzia są potrzebne, potrafi z nich korzystać, a także nieustannie poszukuje nowych, gdy te obecne w jej zasięgu nie spełniają już swoich funkcji. Pisząc o narzędziach, mam tutaj na myśli wszelkie procedury, dokumenty, czy regulaminy, jak także wypracowane przez dyrektorów mechanizmy wspierające zarządzanie, w tym sposoby komunikacji zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej, oparte również na nowych mediach. Narzędzia, które na bieżąco dyrektorzy poddają analizie funkcjonalności, w razie potrzeby aktualizują lub wymieniają na „lepszy model”.

W swojej dotychczasowej pracy miałam przyjemność spotkać wielu managerów kultury, którzy na swój własny, bardzo kreatywny sposób pod-

chodzą do kwestii zarządzania bibliotekami. Każdy z dyrektorów, świadomie lub nie, w swojej pracy wykorzystuje nowe technologie, wprowadza innowacyjne rozwiązania. Można by zadać pytanie – innowacyjne, czyli jakie? Jedno jest pewne, wszystko to co nowe, czego jeszcze „u nas” nie było, jest zawsze innowacyjne. Jestem przekonana, że na „podwórku” każdego z Was, przykłady takich działań można by mnożyć. Dowodem na to jest liczba i rodzaj wydarzeń organizowanych przez polskie biblioteki publiczne, które coraz częściej, bardzo daleko wykraczają poza standardowe, ustawowe zadania biblioteki. Dzieje się tak dlatego, że współczesne biblioteki pełnią funkcję nowoczesnych centrów dostępu do kultury, wiedzy, informacji, edukacji, a dyrektorzy tych bibliotek, w każdym obszarze swojej działalności, podążając za zmieniającym się światem, przemianami społecznymi i gospodarczymi, rozwijają się i robią to po to, aby w pełni móc zaspokoić, z jednej strony potrzeby kulturalne lokalnej społeczności, z drugiej zaś potrzeby bibliotekarzy. Jak to wygląda w prakty-

ce? Bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami, ciągły kontakt z czytelnikami oraz przeprowadzanie diagnoz społecznych to najlepszy sposób na dotarcie do mieszkańców i ich kulturalnych potrzeb. W odniesieniu do bibliotekarzy sprawa ma się bardzo podobnie. Po pierwsze – konstruktywne rozmowy, a po drugie umożliwienie bibliotekarzom rozwoju zawodowego. Udział w szkoleniach, jednak nie dla samego uczestnictwa, dzięki któremu jedynie co się zmieni to liczba certyfikatów i zaświadczeń, zwiększająca zawartość akt osobowych, lecz dla zrealizowania potencjału drzemącego w każdym z nich, mającego realny wpływ na pracę w bibliotece.

Dyrektor jako manager kultury

Dyrektor jako manager kultury w procesie zarządzania występuje w wielu rolach. Odpowiada nie tylko za planowanie i organizowanie pracy, która polega na umiejętności dzielenia obowiązków

Dyrektor jako manager kultury, w procesie zarządzania występuje w wielu rolach. Odpowiada nie tylko za planowanie i organizowanie pracy, która polega na umiejętności dzielenia obowiązków czy delegowania zadań. Każdy dyrektor jest również decydem w wielu sprawach

ów czy delegowania zadań. Każdy dyrektor jest również decydem w wielu sprawach. Odpowiedzialny jest za zespół, dobór pracowników, za motywowanie ludzi do działania, monitorowanie i ocenianie jakości świadczonych przez pracowników usług, nie zapominając o najważniejszym – nagradzaniu. Gospodaruje on finansami. Działania biblioteki opiera na rocznych planach budżetowych, w których uwzględnia wysokość dotacji podmiotowej oraz wysokość pozyskanych środków zewnętrznych, w tym grantów czy dotacji, nie zapominając o dochodach własnych. Bardzo często dyrektorzy występują w roli inicjatora – lidera działań kulturalnych, wdrażając różnego rodzaju działania, których celem zawsze jest promocja biblioteki. Podejmowane przez dyrektorów inicjatywy w większości oparte są na partnerstwie, wza-

jemnej współpracy, do której zapraszają zarówno przedstawiciele sektora publicznego (instytucje kultury, samorządy), pozarządowego (stowarzyszenia czy fundacje), jak również biznesowego (lokalnych przedsiębiorców reprezentujących różne branże). Do zadań dyrektorów należy kreowanie wizerunku bibliotekarza, również poprzez łamanie stereotypów wciąż obecnych w lokalnych społecznościach, promowanie biblioteki i czytelnictwa przy wykorzystaniu niestandardowych technik – nierzadko wykorzystywanych i często ukrytych wśród szerokiego wachlarza oferowanych przez biblioteki usług.

Cechy dobrego managera

Dobry manager posiada umiejętności negocjacyjne, niezbędne również w procesie rzecznicstwa, prowadzonym, w szczególności, w relacjach z organizatorem. Na czym owo rzecznicstwo polega? Po prostu – na byciu rzecznikiem we własnej sprawie, w której negocjacje, jako takie, grają pierwsze skrzypce. Co to oznacza dla bibliotek i lokalnej społeczności? W największym skrócie polega to na negocjowaniu z organizatorem warunków finansowych, dzięki którym nasze, odpowiednio wyposażone biblioteki, zatrudniające kompetentnych i kreatywnych bibliotekarzy, zbudują dla mieszkańców ofertę na miarę ich potrzeb kulturalnych. Dobry manager to odpowiedzialny strateg, który w swoim planie działania potrafi określić i sprecyzować wizję swojej biblioteki, będącej miejscem otwartym i uwzględniającym potrzeby kulturalne lokalnej społeczności. Funkcja ta wymaga sporej dozy wrażliwości na to, co dzieje

Dobry manager to odpowiedzialny strateg, który w swoim planie działania potrafi określić i sprecyzować wizję swojej biblioteki, będącej miejscem otwartym i uwzględniającym potrzeby kulturalne lokalnej społeczności

się w otoczeniu, ponieważ w pewnym sensie dyrektor występuje w roli sensora, pełniąc rolę filtra lokalnych możliwości. Pełen obraz tych działań widoczny jest, chociażby we frekwencji podczas wydarzeń organizowanych przez nasze biblioteki.



Dyrektorzy dbają o to, aby misja, wizja i cele zarządzanych przez nich bibliotek, które opisują w swoich planach kadencyjnych, zostały w określonym przez nich czasie osiągnięte. Ramy tego czasu wyznaczają dyrektorom krótko- (jednoroczne) i długoterminowe (wieloletnie) plany pracy, które co roku podają do wiadomości organizatora. Warto więc pamiętać, aby plany te były dobrze przemyślane zarówno pod kątem adekwatności, jak i realności, co do przewidywanych efektów.

Celem każdego z dyrektorów z jednej strony jest stworzenie dla mieszkańców nowoczesnej instytucji, z bogatą ofertą i otwartą przestrzenią usługową, z drugiej zaś zapewnienie pracownikom stabilnego zatrudnienia, komfortowych warunków pracy i gwarancji rozwoju osobistego. Działalność bibliotek w dużej mierze opiera się na wielozadaniowości, co wiąże się z potrzebą skupiania wokół bibliotek ludzi wielozawodowych, kreatywnych, mających świadomość potrzeby pełnionych przez współczesne biblioteki funkcji. W jaki sposób tego dokonać? Myślę, że wystarczy świadomość efektów, jakie my dyrektorzy chcemy osiągnąć w czasie trwania naszej kadencji i dążenie do ich realizacji. Pomoże nam w tym wybór i zatrudnianie do bibliotek nie osób „przypadkowych”, lecz tych, które mają naszym bibliotekom i lokalnej społeczności coś do zaoferowania, które wnoszą coś nowego, są oryginalne i innowacyjne.

Kreatywne podejście do zarządzania to takie, które w swojej istocie uwzględnia szybkość społecznych i gospodarczych zmian zachodzących we współczesnym świecie, wykorzystuje nowe technologie, wprowadza innowacyjne rozwiązania i w żadnym zakresie swoich działań nie boi się eksperymentować.

10 rad

Jak być managerem kultury w swojej instytucji?

- 1 Słuchaj współpracowników i członków lokalnej społeczności oraz wyciągaj konstruktywne wnioski.
- 2 Bądź otwarty na krytykę.
- 3 Dokonuj okresowej samooceny.
- 4 Otwórz się na innowacyjność (wprowadzanie zmian).
- 5 Działaj wielozadaniowo.
- 6 Eksperymentuj na różnych płaszczyznach.
- 7 Podmiotowo traktuj współpracowników i pracuj na zasadach partnerstwa.
- 8 Wymagaj, oceniał, ale i nagradzaj.
- 9 Inicjuj działania, działaj lokalnie.
- 10 Nawiażuj i utrzymuj dobre relacje partnerskie.

Joanna Krasowska
www.bramykultury.pl

Laureaci Nagrody Naukowej SBP im. Adama Łysakowskiego za rok 2019

Nagroda Naukowa SBP im. Adama Łysakowskiego jest przyznawana od roku 1983 przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich twórcom publikacji i prac badawczych (autorom i/lub redaktorom) o dużym znaczeniu dla rozwoju teorii i praktyki bibliotekarstwa i informacji naukowej.

Na wniosek Komisji, pod przewodnictwem dr hab. Jadwigi Sadowskiej ZG SBP przyznał nagrody za rok 2019 w czterech kategoriach:

w kategorii: prace o charakterze teoretycznym, metodologicznym, źródłowym:

- Maja Wojciechowska: *Kształtowanie kapitału społecznego: ujęcie z perspektywy bibliotekoznawczej*. Warszawa: Difin, 2019, 466 s.

w kategorii: prace o charakterze dokumentacyjno-informacyjnym:

- Artur Jazdon: *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu 1919-2018: zasoby, działania, ludzie*. Poznań: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, 2019, 771 s. (Prace Naukowe Biblioteki Uniwersyteckiej; 34).

w kategorii: podręczniki akademickie uhonorowano dwie prace:

- *Zarządzanie biblioteką*. Pod red. Mai Wojciechowskiej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2019, 684 s. (Nauka – Dydaktyka – Praktyka; 189).
- *Zarządzanie informacją*. Pod red. Wiesława Babika. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2019, 668 s. (Nauka – Dydaktyka – Praktyka; 193).

w kategorii: prace o charakterze praktyczno-wdrożeniowym przyznano dwie nagrody:

- *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiątka: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych: publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01 / (opracowanie tablic Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska)*. Warszawa: Biblioteka Narodowa, 2019. 567 s.
- Leszek Szafranski: *Zarządzanie zasobami dokumentów elektronicznych w instytucjonalnych repozytoriach akademickich*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2019, 184 s. (Nauka – Dydaktyka – Praktyka; 188).

Profesor Jadwiga Kołodziejska

osobowość niepowtarzalna



▲ Fot. prof. J. Kołodziejska na konferencji WBP w Szczyrku (1987)



PROBLEMY · DOSWADCZENIA · OPINIE

Na początku kwietnia 2020 r. ukazała się publikacja **Profesor Jadwiga Kołodziejska. Badaczka i promotorka bibliotek i czytelnictwa. Księga pamiątkowa** pod redakcją Jadwigi Sadowskiej, wydana przez Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W części pierwszej zamieszczono teksty ukazujące kierunki działalności prof. J. Kołodziejskiej. W części drugiej przedstawiono bibliografię podmiotową i przedmiotową jej publikacji, część trzecia obejmuje wspomnienia 16 autorów, wśród których znaleźli się bliscy współpracownicy Pani Profesor.

Chciałabym dołączyć do wspomnień osób, które znały prof. J. Kołodziejską, podziwiały jej wiedzę, osiągnięcia, zaangażowanie społeczne. Poznałam dr Jadwigę Kołodziejską w Ministerstwie Kultury i Sztuki, jeżeli dobrze pamiętam, w latach 60., niedługo po rozpoczęciu pracy w Departamencie Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek. Z dawnej Naczelnej Dyrekcji Bibliotek pozostawało w Departamencie (piszę o latach, kiedy rozpoczynałam pracę w MKiS) niewiele osób: Czesław Koziół, pełniący funkcję wicedyrektora, uczestniczący w procesie tworzenia Instytutu Książki i Czytelnictwa, Maria Gutry, która całe życie poświęciła dzieciom, czytelnictwu i literaturze dla dzieci, Romana Łukaszevska, moja bezpośrednia szefowa, założycielka i długoletnia redaktorka „Poradnika Bibliotekarza”, nadzorują-

ca kształcenie i doskonalenie bibliotekarzy. Była to niewielka część elity zawodowej wykształconej na studiach w Wolnej Wszechnicy Polskiej, w Studium Pracy Społeczno-Oświatowej. Uzupełniał tę grupę wizytator Franciszek Siedlaczek, założyciel Państwowego Ośrodka Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie, specjalista od norm budownictwa i wyposażenia bibliotek. Przybywali młodzi pracownicy, do których wówczas należałam. Moja obecność w środowisku mistrzów bibliotekarstwa mogła przyczynić się do zyskania życzliwości w dalszych kontaktach służbowych z prof. Jadwigą Kołodziejską, która od 1986 r. kierowała Instytutem Książki i Czytelnictwa BN. Pracownicy Ministerstwa Kultury i Sztuki często zgłaszali się, prosząc o konsultacje czy pomoc do Biblioteki Narodowej, a konkretnie do Instytutu Książki i Czy-

telnictwa w sprawach związanych głównie z siecią bibliotek publicznych. Właśnie w ramach współpracy z Instytutem spotykaliśmy się w niewielkim gronie z doktor, a później profesor Kołodziejską, która miała obszerną znajomość bibliotekarstwa polskiego i światowego. Przypomnijmy, że uczestniczyła w pracach międzynarodowej organizacji bibliotekarskiej IFLA. Mieliśmy okazję poznać Jej ogromną wiedzę, umiejętnościę głębokiej analizy zjawisk społecznych i wskazywania słuszych rozwiązań. Na koniec służbowych rozmów raczyliśmy się pysznymi kremówkami, o których Pani Profesor nigdy nie zapominała. Z prywatnych kontaktów utkwił mi w pamięci wspólny wyjazd do Lwowa, z wycieczką rzeszowskich bibliotekarzy. Dostrzegliśmy w mieście ślady zaniedbania, ale urzekła nas architektura, pomniki polskiej przeszłości, cmentarze Łyczakowski, Orłąt Lwowskich, Teatr Miejski. Pani Profesor patrzyła ze smutkiem, jakby chciała powiedzieć, że byłoby inaczej, gdyby to miasto było polskie. Na konferencjach niejednokrotnie siedzieliśmy przy jednym stole. Byłam pełna podziwu dla jej wypowiedzi i wykładów. Przykuwały uwagę słuchaczy, były zawsze interesujące i pouczające. Z krótkich, przygotowanych wcześniej tez, wysnuwała godzinny wykład, ilustrowany cytatami, wieloma danymi. Czy miała fotograficzną pamięć, na pewno, ale nigdy nie zapytałam o tę właściwość. Posługiwała się językiem literackim, przemawiała z intonacją godną mistrzów słowa. Zasługiwała na przyznanie tytułu arcymistrza mowy polskiej. Cieszyła się ogromnym autorytetem wśród bibliotekarzy. Nigdy nie stwarzała dystansu, przeciwnie zachęcała do rozmów, pytań, a niejednokrotnie pomagała w rozwiązywaniu trudnych problemów. Miała imponujący dorobek naukowy, była autorką przeszło 700 publikacji, w tym ponad 20 wydawnictw książkowych. Część z nich była tłumaczona i drukowana w różnych krajach. W księdze pamiątkowej zgromadzono kompletną bibliografię podmiotową i przedmiotową prof. J. Kołodziejskiej. Swobodnie wykorzystywała w swojej twórczości różne gatunki piśmiennictwa: monografie, rozprawy, eseje, dokumenty „urzędowe”, referaty naukowe, artykuły. Stworzyła własny typ narracji, dalekiej od stosowania „trzech jedności”, znanych z literatury. Opisy zdarzeń współczesnych przerywała odwołaniem do dalekich zdarzeń historycznych lub odwrotnie. Cytowała przykłady dotyczące organizacji bibliotekarstwa i czytelnictwa nieomal z całego świata. Znaczna część jej piśmiennictwa to literatura faktu, wspomaganą licznymi porównaniami, wskaź-

nikami, bogatą bibliografią. Pozorne powtórzenia tematyczne w różnych opracowaniach zostały użyte celowo, podporządkowane omawianym treściom. Miała potrzebę dotarcia do różnych kategorii czytelników i skłonienia ich do refleksji, porównań, działań. Wykorzystała w tych dążeniach wprowadzenie licznych obserwacji z życia codziennego, dyskretnego humoru czy ironii.

Profesor Kołodziejska stworzyła w IKiCz BN zespół liczący ponad 40 osób. Zatrudniła wykształco-

Profesor Kołodziejska stworzyła w IKiCz BN zespół liczący ponad 40 osób. Zatrudniła wykształconych, ambitnych, przeważnie młodych ludzi, którymi kierowała w sposób partnerski, pozostawiając dużą samodzielność w wyborze specjalizacji naukowej i podejmowaniu prac badawczych

nych, ambitnych, przeważnie młodych ludzi, którymi kierowała w sposób partnerski, pozostawiając dużą samodzielność w wyborze specjalizacji naukowej i podejmowaniu prac badawczych. Wyniki ich działalności (sondaży, prac badawczych, publikacji i artykułów prasowych, podręczników, recenzji) omawia publikacja: *Bibliografia pracowników Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej 1955-1995*. Warszawa 1997 BN, opracowana przez Ewę Chwalińską i Mirosławę Dobrowską.

Wnioski z badań empirycznych umożliwiły przygotowanie przez Panią Profesor diagnoz i programów postulujących zmiany w systemie bibliotekarstwa polskiego. Należą do nich dokumenty przygotowane dla resortu kultury: *Raport o stanie bibliotek polskich* (1974), *Program rozwoju bibliotekarstwa polskiego do 1990* (1977), *Stan i perspektywy bibliotekarstwa polskiego do roku 1990* (1987).

Znamienne dla misji społecznej prof. Kołodziejskiej są wypowiedzi na konferencji w Cedzynie w 1994 r. zatytułowane *Czekając na pogodę dla bibliotek* (SBP 1995). Niektóre pozwolę sobie zacytować: „państwo zmieniając system ustrojowy i gospodarczy... powinno zadbać, aby decyzje te były zrozumiałe i akceptowane przez społeczeństwo. Nie wystarczy zadekretować wolność, trzeba jeszcze dołożyć starań, by przeciętny człowiek mógł się cieszyć z tego, iż może swobodnie wyra-

zać swoje poglądy, czytać i słuchać... wpływać na decyzje w różnych dziedzinach życia społecznego... Jeżeli zgodzimy się, że funkcjonowanie bibliotek publicznych stanowi integralną część polityki kulturalnej państwa, to wypada zadać pytanie, co ma być jej celem i kto ją może określić... Jaka ma być rola bibliotekarzy w przemianach kulturowych i czy oni są w stanie zmodernizować bibliotekarstwo? Seria trudnych pytań, na które nie znalaziono dotychczas pełnej odpowiedzi”.

Interesowało Ją przygotowanie zawodowe bibliotekarzy i problemy związane z kształceniem. Miała pole obserwacji jako wykładowca w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Kontakty ze studentami studiów zaocznych dały impuls do ujęcia w książce *Szerokie okno biblioteki* (2006) wiedzy o kształtowaniu się społeczeństwa obywatelskie-

Interesowało Ją przygotowanie zawodowe bibliotekarzy i problemy związane z kształceniem. Miała pole obserwacji jako wykładowca w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

go, globalizacji, programie modernizacji i informatyzacji, czytelnictwa, wdrażania nowych form aktywizacji młodych czytelników. Praca ze studentami podyplomowych studiów informacji naukowej dała asumpt do napisania książki *Między teorią a praktyką bibliotekarską* (1985). Jest to niekonwencjonalny podręcznik, odpowiada na pytania stawiane przez studentów: czym jest biblioteka, jakie są relacje między nią a społeczeństwem, jakie jest jej znaczenie w kulturze, komunikacji społecznej, informacji, jakie dokumenty powinna gromadzić, jak w porównaniu z doświadczeniami zagranicznymi, prezentują się doświadczenia bibliotek polskich. Podaje obszerną literaturę i zachęca studentów do uzupełnienia wiedzy metodą heurystyczną.

Trzecia książka z serii dydaktycznej Pani Profesor, to *Drukowany świat* (2003). Pomysł napisania książki powstał w czasie prowadzenia wykładu monograficznego w Instytucie UW. „Książka ta stanowi swego rodzaju fotografię sytuacji bibliotek „tu i teraz”. Wykorzystano w książce takie źródła jak

monografie a nawet referaty wygłoszone na konferencjach międzynarodowych i krajowych.

Zainteresowanie problematyką zawodu bibliotekarskiego, pragmatyki, sytuacji materialnej bibliotekarzy pojawiało się w Jej publikacjach książkowych i artykułach. Duży zbiór publikacji Instytutu na temat czytelnictwa wzbogaciła książka *Elitarne i popularne wzory czytania* (2013). Pisze o procesach czytelnictwa wspomaganym lub zubażanym oddziaływaniem środków medialnych, kupowaniu książek do domowych zbiorów, które zdarza się, że zółkną i latami czekają na otwarcie.

Poczesne miejsce w Jej twórczości ma obszerna monografia *Biblioteki amerykańskie* (1971), opracowana na podstawie obserwacji i badań prowadzonych w czasie kilkumiesięcznego stypendium w Stanach Zjednoczonych. Przykłady bibliotek amerykańskich były często wykorzystywane w Jej książkach i artykułach i przyczyniły się do przyśpieszenia procesu unowocześnienia warsztatu polskich bibliotek.

Była erudytką, posiadała gruntowną wiedzę bibliotekoznawczą, historyczną, a także socjologiczną, talent pedagogiczny oraz znakomity zmysł obserwacji obyczajów i zachowań ludzkich w społeczeństwie współczesnym. Czy Jej piśmiennictwo ma charakter naukowy? Różne są poglądy na ten temat, nawet Jej bliskich współpracowników. Według mnie znaczna część publikacji ma właściwości opracowań naukowych, wiarygodność, kompletny aparat naukowy, precyzyjny język. Piśmiennictwo Pani Profesor jest wykładnią doskonałej znajomości procesów społecznych i kulturalnych, odważnych hipotez i zaleceń kierowanych do władz, samorządów, bibliotekarzy. Dostrzegała i nagradzała słowami zwalczanie stereotypów i zabiegi modernizacyjne bibliotekarzy. Interesująca jest kwestia popularyzacji dzieł Pani Profesor, ich percepcji, szczególnie wśród przedstawicieli środowiska bibliotekarskiego. Zastanawiałam się nad aktualnością Jej dzieł obecnie i w przyszłości. Wierzę, że mają wielką szansę przetrwania ze względu na wiarygodność przekazu o zmianach w kulturze, gospodarce i bibliotekarstwie, zalety formalne i językowe. Opisywała zjawiska społeczne i problemy aktualne dziś i w przyszłości.

Prof. Jadwiga Kołodziejaska była obdarzona fenomenalną osobowością, łączyła wiedzę, talent, misję społeczną z tytaniczną pracowitością.

Krystyna Kuźmińska



Prof. Jadwiga Kołodziejska pierwsza dama polskiego bibliotekarstwa (1928-2016)

Profesor Jadwiga Kołodziejska. Badaczka i promotorka bibliotek i czytelnictwa. Księga pamiątkowa. Red. J. Sadowska. Warszawa: Wydaw. Naukowe i Edukacyjne SBP, 2020, s. 211.

Ta niezwykle ważna publikacja ukazała się praktycznie w przeddzień czwartej rocznicy śmierci profesor Jadwigi Kołodziejskiej (11.09.1928 – 4.05.2016). W założeniu jest księgą pamiątkową obejmującą życiorys, dorobek i wspomnienia o bohaterce publikacji. Wszyscy autorzy tekstów próbowali zmierzyć się z własną pamięcią i doświadczeniami płynącymi z wielu nieraz lat współpracy – bliższej lub dalszej z prof. Kołodziejską. Było to niezwykle trudne zadanie, aby w kilku słowach, na kilku stronach maszynopisu podsumować życie osoby niezwyklej, fenomenu polskiego bibliotekarstwa (słowa Jana Wołosza), Pierwszej Damy Polskiego Bibliotekarstwa. Czytelnikom należy zostawić ocenę, czy to się udało. Niewątpliwie, ze względu na bardzo długą zawodową aktywność (61 lat pracy)

ocena nie może być jednoznaczna. Każdy przecież się zmienia, tak też i było z „Sze-fową”. Z biografii, wspomnień wyłania się kobieta o żelaznym charakterze, dyscyplinie, pracowitości a jednocześnie elegancka, zadbana, nie mająca w sobie nic z oderwanego od rzeczywistości naukowca. Wręcz przeciwnie – otrzymujemy portret kobiety zanurzonej w rzeczywistości, próbującej, i to dość skutecznie, tę rzeczywistość, zmieniającą się wszak nieustannie, badać, rozumieć, opisywać, nawet tworzyć. Cechowały ją takt i dyplomacja, spokój i opanowanie, umiejętność słuchania, dyskusji, przedstawiania własnych argumentów i szanowanie zdania innych. Nad swoimi współpracownikami rozciągała opiekę merytoryczną. Była przełożonym, któremu zależało na zawodowym rozwoju pracowników. Ich sukces był jednocześnie sukcesem instytucji. Bogaty życiorys, imponujący dorobek naukowy, popularizatorski, publicystyczny, liczne wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych a przede

sukces był jednocześnie sukcesem instytucji. Bogaty życiorys, imponujący dorobek naukowy, popularizatorski, publicystyczny, liczne wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych a przede

wszystkim pracą w jednej instytucji – Instytucie Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, którym kierowała przez 32 lata! (1968-2000), to wszystko sprawia, że postać Jadwigi Kołodziejskiej wymyka się jednoznacznej ocenie. Przez pryzmat Jej życiorysu patrzymy też i na kierowany przez Nią Instytut, niegdyś liczącą się naukową placówką, dziś zakład o niewielkiej randze, ukierunkowany na polskie bibliotekarstwo, zwłaszcza publiczne. To, co dziś mocno podkreślane – obecność biblioteki publicznej w środowisku lokalnym i kontakty z nim, Kołodziejska głosiła od początku swojej pracy zawodowej kierując się zasadami własnej mentorki, Krystyny Remerowej.

W wielu wspomnieniach przewija się obraz gabinetu, a szczególnie biurka Pani Profesor zawsze pełnego książek, maszynopisów, notatek, z niewielkim skrawkiem wolnego miejsca natychmiast wykorzystywanego.

Jak nigdy dotąd potrzebujemy autorytetów – profesor Kołodziejska nim była. Dlatego dobrze się stało, że staraniem SBP powstała publikacja będąca jednocześnie upamiętnieniem i w pewien sposób hołdem dla Jadwigi Kołodziejskiej. Publikacja świadczy o wielkości postaci, ale i o zaangażowaniu środowiska bibliotekarskiego, aby ocalić od zapomnienia, aby pamiętać, a pamięć jest tworzywem każdej, również naszej bibliotekarskiej, tożsamości.

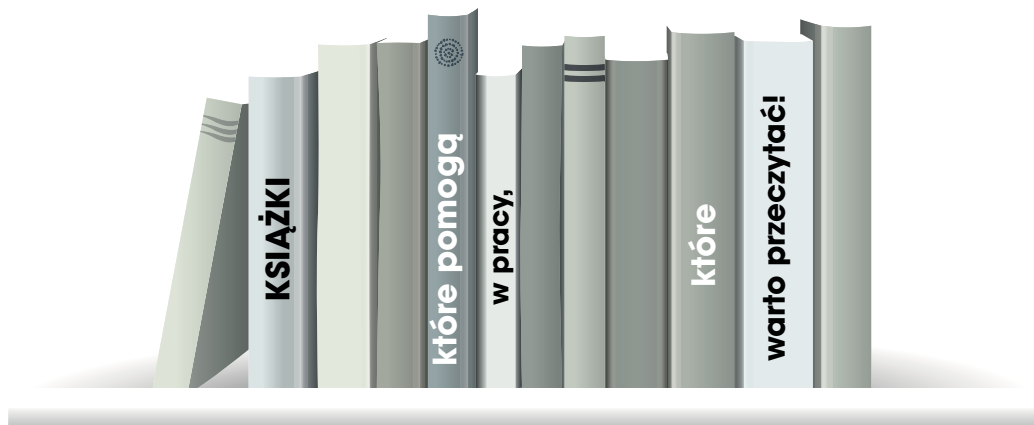
W lekturze tego niezwyklej życiorysu, utkanego ze wspomnień gobelinu, na którym z jednej strony widać piękny wzór, a od spodu liczne splecione nitki, ważne były dla mnie dwa teksty. Pierwszy – to pełne miłości wspomnienie męża Włodzimierza Kołodziejskiego, drugi – wywiad, którego udzieliła bohaterka publikacji Katarzynie Wolff w 2006 r.

W lekturze całości przeszkadzał mi początkowo jej układ, jakim było zamieszczenie ogromnej bibliografii dorobku Kołodziejskiej (s. 87-144) w środku tomu, ale odczytuję to jako celowy zamysł redakcyjny, aby w ten sposób oddzielić część biograficzną od wspomnień. Wśród osób wspominających zabrakło kilku nazwisk, ale może tak miało być? Istotną zaletą są zamieszczone liczne fotografie, z których profesor Kołodziejska spogląda jak żywa.

Uważam, że tej książki nie można przeoczyć w swoich lekturach, choć z pewnością, z racji wieloletniej pracy pod kierunkiem profesor Jadwigi Kołodziejskiej, nie jestem do końca obiektywna.

dr Grażyna Lewandowicz-Nosal
Biblioteka Narodowa





KSIAZKA



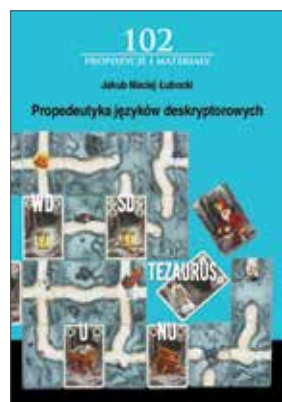
Wytyczne IFLA dla bibliotek obsługujących dzieci w wieku 0-18 lat. Tłumaczenie i opracowanie w języku polskim: Dorota Grabowska, Grażyna Lewandowicz-Nosal, współpraca Robert Brzóska. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2020, s. 31, (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza, 34), ISBN 978-83-65741-50-9.



Publikacja jest tłumaczeniem wytycznych Sekcji Bibliotek dla Dzieci i Młodzieży IFLA. Wytyczne IFLA dla bibliotek obsługujących dzieci w wieku 0-18 lat dopasowują poprzednie wytyczne (z 2003 r.) do wymagań współczesności. Na wstępie doprecyzowano adresatów wytycznych. Kolejne części dotyczą: część A – misji, celów i zarządzania biblioteką dla dzieci; część B – zasobów ludzkich, finansowania i współpracy; część C – zbiorów (ze szczególnym zwróceniem uwagi na zbiory cyfrowe) oraz polityki ich gromadzenia; część D – działalności (programów i usług); część E – przestrzeni bibliotecznej (zamieszczono tam jako innowacyjny przykład duński model biblioteki); część F – marketingu i promocji, a część G – oceny. Wytyczne ukierunkowują działalność bibliotek dziecięcych, muszą być dość ogólne, żeby każdy kraj, niezależnie od sytuacji społecznej, politycznej, gospodarczej itp. mógł z nich skorzystać i poszukać inspiracji. Wyraźnie pokazują najważniejsze trendy, na co należy zwrócić uwagę w organizacji i działalności tego typu bibliotek. Wytyczne na pewno zainteresują pracowników bibliotek dziecięcych, ale myślę, że nie tylko, również tych, którzy chcą doskonalić swój warsztat pracy i nadążać za zmianami w bibliotekarstwie.



Jakub Maciej Łubocki: Propedeutyka języków deskryptorowych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2019, s. 84, (Propozycje i Materiały, 102), ISBN 978-83-65741-41-7.



Publikacja wprowadza do teoretycznych podstaw języków deskryptorowych oraz ukazuje je na tle zjawisk lingwistycznych. Autor przedstawia w prosty sposób zasady rządzące językami deskryptorowymi, a także wyjaśnia kwestie, które stanowią największy problem lub niewiadomą dla osób dopiero wchodzących w świat porządkowania informacji. Rozdział 1 to wstęp uświadamiający, jak fundamentalną sprawą dla współczesnej cywilizacji jest komunikacja, a w jej obrębie – informacja. Czytelnik znajdzie tu również uzasadnienie, dlaczego zwłaszcza w XXI w. znajomość języków deskryptorowych jest tak ważna. W kolejnych rozdziałach scharakteryzowano cechy, którymi charakteryzują się języki deskryptorowe. Autor od idei języka jako systemu abstrakcyjnego i jego funkcji przechodzi przez języki informacyjno-wyszukiawcze, aż do opisu szczegółowego języków deskryptorowych jako takich, wraz z ich szczególnie ważnym narzędziem, którym są tezaury, tj. słowniki języka deskryptorowego. W rozdziałach 5 i 6 doprecyzowuje niektóre zagadnienia związane ze specyfiką słownictwa ogólnego, którym posługujemy się na co dzień, a które stanowi podstawę budowania deskryptorów, tj. słownictwa języ-

ków deskryptorowych. Jak autor zauważył we wstępie, publikacja może zainteresować „wszystkich pasjonatów porządkowania rzeczywistości”, zwłaszcza tych, których interesuje „porządkowanie uniwersum dokumentów”.

Dorota Grabowska

→ KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO ZAKUPIĆ DO BIBLIOTEKI

Papieże w historii

komiksowa historia Europy
i świata pokazana przez
pryzmat papiestwa

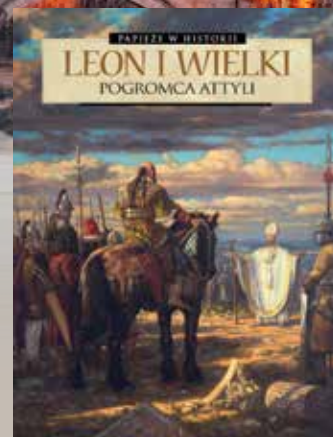
KSIAZKA

Kolekcja „Papieże w historii” pokazuje najważniejsze momenty w dziejach Europy i świata. Prezentuje sylwetki 266 papieży, od czasów św. Piotra, którzy pełnili funkcje biskupów Rzymu, mecenasów Kościoła katolickiego, wpływowych władców, dyplomatów, negocjatorów, przywódców militarnych i duchowych. Papieże od starożytności po dzień dzisiejszy zawsze byli ze względu na swój aurytet religijny i pozycję polityczną najważniejszymi postaciami w Europie, aktorami lub świadkami wydarzeń historycznych. Jednocześnie byli – zwykłymi ludźmi, zmagającymi się z przeznaczeniem. Wydawnictwo Egmont przygotowało ją z okazji setnej rocznicy urodzin Jana Pawła II (18 maja br.).

Seria „Papieże w historii” prezentuje postaci najważniejszych, najciekawszych i najbardziej barwnych papieży w dziejach. Historia Europy i świata bez zwierzchnictwa Stolicy Piotrowej z pewnością potoczyłaby się zupełnie inaczej.

Konsultantem historycznym serii jest Bernard Lecomte, dziennikarz, publicysta, sławista, uznawany za jednego z najlepszych francuskich znawców tematyki Europy Środkowo-Wschodniej i Watykanu.

Dwa pierwsze tytuły tej serii to *Jan Paweł II. Nie lękajcie się* oraz *Leon Wielki. Pogromca Attyli*.



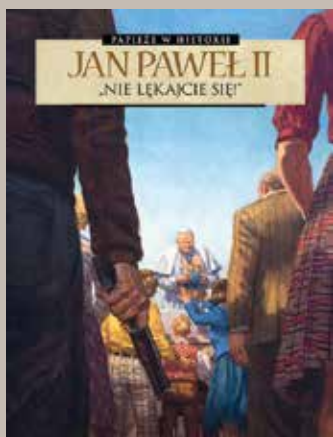
Jan Paweł II. Nie lękajcie się – tom poświęcony Janowi Pawłowi II, pierwszemu papieżowi z Europy Wschodniej. Był świadkiem i uczestnikiem najważniejszych konfliktów XX w.: II wojny światowej, zimnej wojny, powstania żelaznej kurtyny, powstania Solidarności w Polsce, upadku Muru Berlińskiego, rozpadu ZSRR, postępującej globalizacji... Papież dążył do pojednania między narodami i religiami.

Autorem komiksu jest Dobbs, francuski scenarzysta, rysunki stworzył Fabrizio Florentino. Przeł. Ernest Kacperski.

Leon Wielki. Pogromca Attyli – kolejny tom dotyczy papieża Leona Wielkiego. Jest rok 452 n.e. Cesarstwo Rzymskie chyli się ku upadkowi, a stojący na czele Hunów Attyla sieje spustoszenie w Europie i zagraża Rzymowi. Na spotkanie z Attyłą wyrusza papież Leon I, chcąc zatrzymać wroga przed atakiem na Rzym. Jego postawa, osobista odwaga zdecydowały o wstrzymaniu ataku Attyli. Rzym jest niekwestionowaną stolicą chrześcijaństwa.

Autorką scenariusza jest francuska historyczka France Richemond, zaś rysunków – włoski rysownik Stefano Carloni.

Oprac. na podstawie inf. prasowej Egmontu J. Ch.



ZDALNE ZAPISY DO BIBLIOTEK



Biblioteczna rzeczywistość to nie tylko książki i czasopisma zamknięte w placówce, do której obecnie przez pandemię nie można wejść. To także ludzie, którzy mimo czasowego zawieszenia działalności bibliotek tęsknią za czytelnikami. A widząc potrzeby zmian stale pragną wychodzić z inicjatywą.

Konieczność izolacji i ograniczenia w poruszaniu się nie mogą oznaczać rezygnacji z przyjemności czytania i obcowania z literaturą. Nasi czytelnicy mają dostęp do wirtualnych zasobów biblioteki, ale co z tymi, którzy nie byli do niej zapisani? Nie chcieliśmy zamykać im drogi, stąd pomysł na odzaczarowanie stacjonarnych zapisów. Widząc otaczającą nas rzeczywistość i nowe potrzeby, wyszliśmy z opcją wideo zapisu – mówi Mirosław Domański, twórca znanego na całą Polskę Systemu Bibliotecznego MATEUSZ oraz pomysłodawca wideo zapisu do biblioteki. W naszej rozmowie opowiada o pracy bibliotekarzy oraz tworzeniu rozwiązań promujących czytelnictwo.

Nie chcemy ustawać w zachęcaniu naszych czytelników do czytania, uczestniczenia w kultu-

rze, udziału w ciekawych warsztatach czy zajęciach. Mając na uwadze zalecenie pozostania w domach aktywnie włączyliśmy się w akcję #NieZostawiam-Czytelnika. Przygotowaliśmy dla czytelników udogodnienia i innowacyjne rozwiązania w systemie wypożyczeń, a także bogatą ofertę zajęć i aktywności online.

Od kilku lat obserwujemy szereg działań mających na celu dynamiczny rozwój placówek bibliotecznych na warszawskim Bemowie. Niedawno ruszyli Państwo z wideo zapisem. Na co jeszcze mogą liczyć obecni czytelnicy, ale również ci, którzy dopiero się zgłoszą?

Zainicjowaliśmy proces konwersji audiobooków z płyt CD do formatu mp3, co umożliwi, podobnie jak w przypadku e-booków, ich zdalne udostępnianie. Nie wychodząc z domu, czytelnicy poprzez katalog mogą wypożyczyć audiobooki – pobierając je na swoje urządzenie lub odtwarzając w telefonie. W chwili obecnej w katalogu dostępnych jest już prawie 400 tytułów i sukcesywnie powiększamy zbiory.



Jaki obecnie jest łączny zasób online waszej biblioteki?

Baza bibliotecznych zasobów online jest stale powiększana o nowe e-audiobooki oraz e-booki. Na chwilę obecną mamy 400 tytułów e-audiobooków oraz około 700 e-booków, ale jak wspomniałem każdego dnia dochodzą nowe tytuły. Niebawem również uzupełnimy je o zbiory dla dzieci. Zwracamy również uwagę na ciekawe tytuły z naszych zbiorów polecając je czytelnikom na naszym fanpage'u na Facebooku, zwłaszcza z okazji jakiegoś nietypowego święta lub związanego z bibliotekarstwem i czytaniem. Na brak ruchu w bazie nie możemy narzekać. Dla ułatwienia pozycje powiązane są w zestawienia tematyczne np. Książka Roku Polskiej Sekcji IBBY.

Co z wydarzeniami, warsztatami czy spotkaniami, które dotychczas odbywały się tradycyjnie? Przenieśli się Państwo do sieci?

Nasze zajęcia i warsztaty przenieśliśmy oczywiście do oferty online. Nie można poprzestawać na tym co było, trzeba iść z duchem potrzeb. Dzisiejszy czytelnik jest bardzo świadomy i wymagający. U uruchomiliśmy kanał na YouTube, gdzie można znaleźć filmy z naszymi warsztatami, na fanpage'u na Facebooku stale zamieszczamy cykliczne aktywności z udziałem naszych bibliotekarzy. Ofertę kierujemy do każdej grupy wiekowej. Babcia Danką czyta dzieciom baśnie i legendy, ćwiczymy jogę na rozruch dla dorosłych, ponadto w trzeci czwartek dedykujemy ją seniorom, mamy słuchowiska po angielsku, pogadanki o dobrym tonie, gawędy o zwyczajach Słowian, polecamy filmy do obejrzenia. Każdy z nas bibliotekarzy ma swoje pasje, a teraz kiedy wszyscy pozostajemy w domach warto się nimi podzielić i zachęcić do zrobienia czegoś nowego, odkryć coś nieznanego, stąd też pomysł na nagrywanie krótkich prezentacji filmowych z udziałem właśnie naszych bibliotekarzy, w których dzielą się swoimi pasjami oraz polecają warte uwagi e-booki i filmy. Mamy również w planach stworzenie literackich quizów dla dzieci i młodzieży.

Skoro inicjatyw jest wiele, zasoby stale uzupełniane, pomyśleli Państwo, że warto umożliwić zapis do biblioteki, mimo braku możliwości jej odwiedzenia, zwłaszcza osobom nie będącym dotąd użytkownikami Biblioteki dla Dzielnicy Bemowo?

Tak, bo dotychczas zapisać się można było jedynie w placówce. Dzięki tej właśnie inicjatywie biblioteka wychodzi naprzeciw oczekiwaniom tych, którzy chcą korzystać z naszych zbiorów online, nie mają u nas karty, a muszą zostać w domu. W obecnej sytuacji mogą zapisać się bezpiecznie i wygodnie. Przygotowane rozwiązanie, czyli zdalny zapis z opcją potwierdzenia danych w trybie wideo jest idealny dla osób, które tęsknią za nowymi książkami, czytają na czytnikach, smartfonach czy tabletach lub lubią słuchać audiobooków, a nie miały do tej pory karty bibliotecznej.

Czyli czytelnik może bez rejonizacji zapisać się do waszej biblioteki?


Nie wprowadziliśmy żadnych ograniczeń dotyczących miejsca zamieszkania czytelnika – musi on jedynie posiadać dowód osobisty. W przypadku dzieci zapisywanych przez rodziców procedura zapisu działa podobnie. Usługa ta dostępna jest od 20 kwietnia.

Jak można zostać czytelnikiem bemowskiej biblioteki, korzystając z opcji zapisu zdalnego?

Przed wszystkim zachęcam do odwiedzenia naszej strony internetowej www.bibliotekabemowo.pl. Tam można znaleźć kompleksowy instruktaż – krok po kroku. Zainteresowany do formularza dostępnego na stronie wprowadza dane adresowe oraz swój numer telefonu i przesyła je, potwierdzając, że zapoznał się z regulaminem. Następnie na podany numer telefonu czytelnik otrzymuje wiadomość SMS zawierającą w treści TOKEN. Kiedy już go wprowadzi zostanie poinformowany, żeby oczekiwał połączenia Google Duo (połączenia wideo) z numeru 506 875 176 (zawsze tego samego). W trakcie takiej sesji z bibliotekarzem czytelnik okazuje dowód, po czym otrzymuje SMS z danymi do logowania na swoje nowo utworzone konto biblioteczne i może już wypożyczać e-booki oraz e-audiobooki. To dość proste rozwiązanie.

- Dziękuję za rozmowę.

Rozmowę z bibliotekarzami przeprowadziła
Monika Gołębiowska
 Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Bemowo
 m.st. Warszawy

A photograph of four children sitting on a white sofa, each holding an open book in front of their face as if reading. The books are in various colors: brown, white, and red. A large green plant is visible in the background. The text is overlaid on the image.

DKK „Okładka” z Aleksandrowa czyta DZIECIOM, bo książki mają moc! GŁOŚNE CZYTANIE ONLINE



W tym roku obchody Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci w Gminnej Bibliotece Publicznej w Aleksandrowie, ze względu na zaistniałą sytuację, która spowodowała zamknięcie czasowe bibliotek, wyglądały inaczej jak do tej pory.

Biblioteka w Aleksandrowie jednak niezapomniała o najmłodszych czytelnikach i wspólnie z Dyskusyjnym Klubem Książki „Okładka” przygotowała głośne czytanie online zatytułowane „DKK »Okładka« z Aleksandrowa czyta DZIECIOM – bo książki mają moc!” Głośne czytanie ma bardzo wiele zalet, chociażby: wpływa na prawidłowy rozwój psychiczny dziecka, wzmacnia jego poczucie własnej wartości, uczy języka, wzbogaca słownictwo i daje swobodę w mówieniu, przygotowuje i motywuje do samodzielnego czytania, uczy myślenia, rozbudza wyobraźnię, poprawia koncentrację, ćwiczy pamięć i ułatwia naukę. Dlatego też ta forma zachęcania do kontaktu z książką jest dla nas bardzo ważna. Zaprosiliśmy dzieci 2 kwietnia 2020 r. od godz. 17:00 do mediów społecznościowych Gminnej Biblioteki Publicznej w Aleksandrowie (fanpage <https://www.facebook.com/pages/category/Library/Gminna-Biblioteka-Publiczna-w-Aleksandrowie> i Instagram <https://www.instagram.com/gbpaleksandrow/?hl=pl>). Tam klubowiczki i moderatorka

z DKK „Okładka” czytały wybrane utwory dla dzieci. Wystarczyło tylko włączyć zamieszczone filmy. Dziewczynki nagrały je wcześniej w swoich domach. Oczywiście nie były to profesjonalne nagrania i zdarzyły się małe wpadki, ale liczyło się czytanie od serca dla dzieci. Działanie to zostało przeprowadzone we współpracy z Przedszkolem „Leśne Skrzaty” w Aleksandrowie, które poinformowało rodziców i maluchy o akcji i zachęciło do wzięcia w niej udziału.

Udało się zgromadzić przedszkolaki tym razem nie w bibliotece a w wirtualnej rzeczywistości. Dzieci w umówionym czasie zasiadły przed swoimi komputerami, tabletami czy smartfonami i miały możliwość wirtualnego spotkania z biblioteką. Poprzez głośne czytanie online zachęciliśmy do spotkania z książką nie tylko dzieci z Aleksandrowa, ale również internautów, którzy śledzą nasze media społecznościowe. Zamieściliśmy w naszych mediach społecznościowych również fotografie (książki dla dzieci w formie dachów) z najlepszymi życzeniami z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci.

Tak świętowaliśmy z naszymi najmłodszymi czytelnikami w aleksandrowskiej bibliotece.

Justyna Bździuch
Gminna Biblioteka Publiczna w Aleksandrowie

Współpraca biblioteki pedagogicznej z poradnią psychologiczno-pedagogiczną

Biblioteka pedagogiczna, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych służy w szczególności wspieraniu procesu kształcenia i doskonalenia nauczycieli, a także działalności szkół. Do zadań biblioteki pedagogicznej należy m.in. organizowanie i prowadzenie wspomaganie szkół i placówek w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Wspomaganie polega np. na organizowaniu i prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, którzy w zorganizowany sposób pomagają sobie w doskonaleniu swojej pracy.

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu Filia w Swarzędzu, działając zgodnie z rozporządzeniem, skupia się przede wszystkim na zaspokajaniu potrzeb edukacyjno-szkoleniowych nauczycieli szkół i przedszkoli z terenu objętego działaniem filii, organizuje i prowadzi sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli. Znaczący wpływ na poziom i jakość prowadzonych spotkań ma współpraca biblioteki z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Swarzędzu. Specjaliści z poradni prowadzą wykłady i warsztaty dla nauczycieli, które dotyczą ważnych tematów i problemów szkolnych, wprowadzają w nowe zagadnienia z zakresu pedagogiki i psychologii oraz wzbogacają warsztat pracy nauczyciela. Od 2017 r. psychologowie i pedagodzy z poradni przeprowadzili 7 wykładów i warsztatów dla nauczycieli biorących udział w spotkaniach sieci współpracy i samokształcenia. Tematy spotkań dotyczyły kompetencji czytelnicznych i językowych uczniów, pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się, integracji sensorycznej, kompetencji wychowawczych nauczyciela, roli nauczyciela we wspomaganie rozwoju emocjonalno-społecznego ucznia, mediacji w pracy nauczyciela oraz wypalenia zawodowego. Dzię-

ki przeprowadzonym warsztatom nauczyciele poznali ciekawe gry i zabawy rozwijające umiejętności językowe i myślenie metaforyczne, pomoce dydaktyczne do zabawy i nauki czytania, zabawy sensoryczne dla dzieci w różnym wieku, a także dowiedzieli się, jak zmienić trudną sytuację w szansę wychowawczą oraz jak rozpoznać wypalenie zawodowe i jak sobie z nim radzić.

Spotkania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, na których prelekcje i zajęcia warsztatowe prowadzą specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznej, doskonale odpowiadają zapotrzebowaniu na wsparcie sygnalizowane przez nauczycieli, a także wzmacniają i integrują środowisko nauczycielskie. Filarami systemu wsparcia dla szkół z gminy Swarzędz i z gmin ościennych są dwie placówki oświatowe: biblioteka pedagogiczna i poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Kornelia Choryńska

Pora dla seniora w bibliotekach pedagogicznych

W starzejącym się społeczeństwie seniorzy stanowią ważną, a mimo to często pomijaną, grupę użytkowników bibliotek publicznych. W ich gronie jest też sieć bibliotek pedagogicznych, posiadająca bogate zbiory i która też nie może zlekceważyć stale rosnącej grupy potencjalnych czytelników, jakimi są osoby starsze.

Większość działań w przestrzeni publicznej adresowana jest do młodych. Zapominając o seniorach tracimy coś bardzo ważnego, kontynuację tradycji, szacunek do kultury i historii, no i rzecz najważniejszą – istotę człowieczeństwa, czyli empatię, wrażliwość na drugiego człowieka, jego obecność, potrzeby. Ta grupa, jak mało która, ma coś do powiedzenia. Doświadczenie życiowe i zawodowe to atuty nie do przecenienia. Często marginalizowani, odsunięci na boczny tor życia, nie mogą odnaleźć się w świecie kultuwującym młodość i galopujący pęd technologiczny.

Jesień życia nie powinna być smutna i wykluczająca i choć to brzmi jak banał, to każdy doczeka starości. Tu niezwykle ważne pole do edukacyjnych działań wśród dzieci i młodzieży. I chociaż coraz więcej ograniczeń dotyka każdego w starszym wieku, można sprawić by warto było wstać rano i z uśmiechem ruszyć w nowy dzień.

Biblioteki pedagogiczne nadają się idealnie do aktywizacji seniorów. Jako placówki edukacyjne, często z bogatą ofertą kulturalną są, moim zdaniem, doskonałym miejscem dla osób starszych. Atutem tych bibliotek jest pedagogiczna kadra i naukowe zbiory. Tworzy to warunki do samorealizacji czy kontynuowania pasji dla seniorów.

Wśród działań jakie biblioteka może podjąć, wymienię tylko te podstawowe:

- Cykle zajęć o charakterze edukacyjnym w oparciu o bogate zbiory naukowe bibliotek pedagogicznych, dające możliwość samokształcenia i pogłębiania zainteresowań, zdobywania nowych kompetencji.
- *Spotkania z książką i pisarzami* – cyklicznie – raz w miesiącu, w stały dzień, np. pierwszy czwartek miesiąca. Można też promować książki pod różnymi hasłami np.: *Czytajmy klasykę, Co nowego na rynku wydawniczym, Poznajmy pisarzy z naszego miasta, Bez poezji nie ma literatury* itp.
- Możliwość prezentacji swoich pasji w formie spotkań, wykładów, prelekcji czy wystaw.

- *Senior w cyfrowych czasach* – zorganizowanie warsztatów na temat nowych technologii oraz indywidualnych porad na życzenie wyposażających w podstawowe kompetencje ułatwiające życie.
- Organizowanie spotkań o charakterze edukacyjnym na ważne społecznie tematy np.: *Ekologicznie czyli jak?, Aktywność ruchowa poprawia jakość życia, Ćwiczmy pamięć, Nauka przez całe życie* itp.

Biblioteki pedagogiczne z racji swych statutowych zadań, które adresowane są głównie do nauczycieli i studentów kierunków pedagogicznych, nie posiadają działów dziecięcych tak jak biblioteki publiczne. Powinny, moim zdaniem, otworzyć się na starszych czytelników, nie tylko emerytowanych nauczycieli. Ze swoimi zbiorami idealnie nadają się dla wszystkich niemal seniorów. Jest to wyjątkowo mało wykorzystany potencjał, dający spore możliwości rozwoju.

W poszukiwaniu czytelników, przy żalonym stanie czytelnictwa w Polsce, podejmujemy szeroki wachlarz działań – „od przedszkolaka do seniora”, by zachęcać ludzi do czytania, ale to właśnie dla seniorów mamy ciekawą ofertę.

Z pewnością wiele bibliotek pedagogicznych w Polsce tak jak ta, w której pracuję już 30 lat, organizuje od dawna różnorodne formy współpracy z seniorami, czy to przez kontakty z lokalnymi Uniwersytetami Trzeciego Wieku, Klubami Seniora czy też aktywnymi emerytami, nie tylko nauczycielami. Jednak wydaje mi się, że nadanie tej formie działalności bardziej sformalizowanej struktury, przyniosłoby duże korzyści dla obu stron. A poszukiwanie nowych czytelników, w tej stale zwiększającej się grupie, ma wyjątkowy sens i przyszłość.

Kinga Hechsman
myślenicka Filia PBW w Krakowie



BIBLIOTEKA - SPROMOWISKO

➔ NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE



Biblioteka Publiczna w Piasecznie

w nowych przestrzeniach



Działania/animacje czytelnicze

Biblioteka Publiczna w Piasecznie podejmuje różnorodne działania promujące książkę i czytelnictwo. W 2019 r. w bibliotece głównej i jej filiach odbyło się ponad 1300 imprez kulturalnych, edukacyjnych i rozrywkowych, w których łącznie wzięło udział 14 118 osób.

W ramach działalności popularyzującej czytelnictwo organizowane są: spotkania autorskie, lekcje biblioteczne dla szkół i przedszkoli, warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci, zajęcia podczas ferii i wakacji, spotkania autorskie, warsztaty (dziennikarskie, literackie, teatralne, rękodzielnicze, coachingowe), konkursy (literackie, plastyczne, czytelnicze), wystawy, w tym wypożyczane z wydawnictwa Na-

sza Księgarnia czy Fundacji ARKA im. Józefa Wilkonia, wernisaże, debaty, prelekcje, spektakle teatralne, zajęcia z języka angielskiego oraz japońskiego, a także kursy komputerowe dla seniorów.

Biblioteka prowadzi cykliczne spotkania klubów zainteresowań: Klub Poszukiwaczy Słowa, Klub Dobrej Książki, Klub Poszukiwaczy Historii Piaseczna, Klub Miłośników Filmu i Teatru, Klub Szachowy, Klub Scrabble, Dyskusyjny Klub Książki, Klub „Szydełko, Kawa, Książki”. Ciekawą inicjatywą są spotkania z muzyką klasyczną – „Opowieści snute smyczkiem” prowadzone przez zawodową wiolonczelistkę.

Biblioteka włącza się w ogólnopolskie i światowe akcje promujące czytelnictwo takie jak: Noc Bibliotek, Odjazdowy Bibliotekarz, Narodowe Czytanie, Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich czy Bokcrossing.

Organizuje również własne akcje plenerowe np. „Dzień Wrażliwości – Dzień Motyla” w ramach programu „Mały Wolontariat”, którego celem jest uczenie dzieci wrażliwości społecznej i pomagania innym. To spotkanie na rynku miejskim z przedszkolakami, prezentacja ich dokonań, zabawy animacyjne (pociąg wrażliwości, malowanie motyli na placu). Wychodząc do czytelnika na zewnątrz, biblioteka była obecna na wielu imprezach plenerowych takich jak: Piknik Rodzinny w Piasecznie, Piknik w Józefosławiu, Jarmark Hubertowski w Zalesiu Górnym, Kiermasz w Złotokłosie, III Festiwal Latawców w Zalesiu Dolnym, Piknik Chojnowski.



Zespół biblioteki

Piaseczyńską biblioteką od 5 lat dynamicznie kieruje Łukasz Krzysztof Załęski, który w 2015 r. podjął duże wyzwanie i przekształcił placówkę w nowoczesną instytucję kultury. Remonty, modernizacje, komputeryzacja, zmiany organizacyjne – to wszystko towarzyszyło ogólnemu rozwojowi biblioteki.

Obecnie Biblioteka w Piasecznie to nowoczesne centrum edukacji, informacji i kultury, pielęgnujące tradycje oraz tożsamość lokalną i narodową, upowszechniające książkę i czytelnictwo, otwarte i dostępne dla wszystkich chcących skorzystać z jej oferty. Biblioteka zachowuje sprawność w promowaniu kultury słowa oraz trwałych wartości kulturowych, a także nowoczesnych trendów bibliotekarskich. Jest instytucją wykorzystującą in-



BIBLIOTEKA - GROMOWSKO





nowacyjne rozwiązania i kreującą przyszłość przy ścisłej współpracy z samorządem, innymi instytucjami kultury, oświaty, organizacjami pozarządowymi oraz artystami działającymi w powiecie piaseczyńskim.

Cele i założenia udało się osiągnąć za sprawą współpracy wielu osób, i tu należy podkreślić efektywną współpracę z samorządem lokalnym – burmistrzem, starostą, wydziałami urzędów oraz Radą

Gminy i Powiatu. Należy również zwrócić uwagę na pracę oraz zaangażowanie wszystkich pracowników biblioteki, bez których takich efektów nie udało by się osiągnąć. Na sukces składa się bowiem praca całego zespołu – jako jednostek posiadających określone umiejętności i jako wspierającej się grupy. Możemy śmiało pochwalić się faktem, że nasz zespół składa się z samych najlepszych fachowców i specjalistów, ludzi zaangażowanych, z pasją i pomysłami oraz dyrektorami – liderami, którzy mogą zarządzać z odpowiednią strategią, wykorzystując przy tym potencjał i umiejętności pracowników. Ponieważ w zespole jest siła, a razem możemy więcej.

Przestrzeń biblioteczna/ Miejsca do zajęć/ Warsztatów/Animacji

W październiku 2019 r. otwarta została biblioteka w Centrum Edukacyjno-Multimedialnym, która stała się siedzibą główną. Było to jedno z największych wyzwań, które zostało zwieńczone wydarzeniem pod nazwą „Parapetówka u Bibliotekarzy”. To ponad 40 imprez i atrakcji, które odbywały się w terminie od 21 do 29 września 2019 r. i miały na celu integrację lokalnej społeczności poprzez



włączenie jej w uczestnictwo w wydarzeniach przygotowanych w ramach otwarcia nowej siedziby biblioteki w Piasecznie. Organizując wydarzenie chcieliśmy pokazać, że współczesne biblioteki to nie tylko miejsca, w których znajdują się książki, lecz także przestrzeń do realizacji własnych pomysłów – czy to bibliotekarzy, czy mieszkańców. Nowa placówka biblioteczna została zlokalizowana w tej części miasta, która do tej pory nie miała własnego miejsca kulturalnego – domu kultury czy biblioteki.

Biblioteka mieści się na trzech kondygnacjach i łącznie zajmuje 2742 m². Na parterze znajduje się sala widowiskowa mieszcząca 150 osób, wyposażona w oświetlenie i nagłośnienie umożliwiające organizację koncertów oraz sala wystawowa, wyposażona w system wystawienniczy. Na parterze zaplanowane jest też pomieszczenie z przeznaczeniem na kawiarnię. Na pierwszym piętrze znajduje się wypożyczalnia dla dzieci, multicum (składające się z 4 sal multimedialnych, które dzięki mobilnym ścianom, mogą łączyć się w jedną, dużą przestrzeń). Na tym piętrze znajduje się również mini kino, sala szkoleniowa, dział opracowania oraz sekretariat, administracja i księgowość. Drugie piętro zajmuje wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia, pokój pracy merytorycznej instruktora powiatowego, dział promocji i animacji oraz gabinet dyrektora.

Nowoczesne multicum to przestrzeń kreatywna wykraczająca poza tradycyjną bibliotekę. W kilku salach, wyposażonych w nowoczesne multimedia (sprzęt informatyczny, rozbudowane AV, dywan interaktywny, programowalne roboty, długopisy 3D i wiele innych), odbywają się zajęcia, warsztaty, spotkania, laboratoria kreatywne i prelekcje z zakresu polaryzacji nauki. Nasza oferta działań trafia do różnych grup wiekowych – od maluchów po seniorów. Skupiona jest nie tylko na dzieciach i młodzieży, ale także dorosłych – pełnych pasji i pomysłów ludzi. Działania nie ograniczają się jednak wyłącznie do nowoczesnych technologii – bywalcy multicum organizują spotkania przy grach planszowych i karcianych, a także warsztaty i tematyczne spotkania. Bogata oferta przyciąga kreatywnych ludzi, integruje międzypokoleniowo i cały czas się rozwija!

Sylwia Chojnacka-Tuzimek



BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO



Smaki i smaczki

Tydzień Bibliotek w Piasecznie

Jak co roku, w maju, świętowaliśmy Dzień Bibliotekarza i Bibliotek. Jednak tym razem świętowaliśmy inaczej..., bo nasze działania miały miejsce głównie w internecie. Zgodnie z tegorocznym hasłem Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek „Zasmakuj w bibliotece” pragnęliśmy „rozmakować” użytkowników właśnie działaniami prowadzonymi online. XVII edycja Tygodnia Bibliotek rozpoczęła się u nas miłą niespodzianką od burmistrzów Miasta i Gminy Piaseczno – dostaliśmy życzenia w formie nagrania, które były wyrazem docenienia i zauważenia naszej pracy. Natomiast my w ramach Tygodnia Bibliotek przygotowaliśmy dwa cykle filmowe. Pierwszy z nich to „Pogadanki pielęgniarzy” z Magdaleną Osiennik popularyzujący wiedzę z różnych dziedzin nauki – o pierwszej pomocy, higienie, wirusach, bakteriach, z książką w tle. Rozpoczęliśmy także cykl filmów pt. „Profesor Kleks”. Zaprezentowaliśmy doświadczenia chemiczne, których tematem przewodnim był dwutlenek węgla i jego właściwości.

Podsumowaliśmy także wyzwanie #kochanowskichchallenge oraz echa tej inicjatywy w bibliotekach w całej Polsce. W kwietniu nasz bibliotekarz wpadł na pomysł akcji z okazji 490. rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego. Wymyślił wyzwanie, w którym należy przeczytać przed kamerą fragment dzieła Mistrza z Czarnolasu i opublikować film w sieci. Padły wtedy pierwsze nominacje do wyzwania dla bibliotek! Jak się to rozwinęło? Na chwilę obecną w akcji wzięło udział ponad 30 bibliotek, kilka instytucji oraz autorzy.



15 maja odbyła się premiera filmu „Fakty i mity o bibliotekarzach”, w którym w błyskotliwy sposób pokazaliśmy, jak bardzo różni się codzienna praca bibliotekarzy od stereotypów, w jakich często jeszcze są postrzegani. Ciągłe pokutuje stereotyp, że praca bibliotekarzy jest nudna, nieciekawa i ogranicza się do czytania książek. Nawet w mediach utrwała się bibliotekarzy w schematyczny sposób jako moli książkowych, stroniących od ludzi i nadmiernych aktywności. Jak więc jest naprawdę? Postanowiliśmy zmierzyć się z tematem mitów bibliotecznych, aby ukazać prawdziwy portret bibliotekarzy w dzisiejszych czasach. Film został bardzo pozytywnie odebrany, a liczne komentarze świadczą o zainteresowaniu tematem. Film można obejrzeć na naszej stronie: <https://biblioteka-piaseczno.pl/fakty-i-mity-o-bibliotekarzach-poznajswojabiblioteke/>.

W obecnych warunkach nie mogliśmy spotkać się na warsztatach i wydarzeniach, dlatego przygotowaliśmy escape room online, a także test wiedzy o bibliotekach i książkach. Czym jest biblioteka oraz książka? Kim jest bibliofil? Gdzie wynaleziono papier? Co to jest reprint? A wszystko to w formie testu prawda/fałsz pt. „ABC wiedzy o książce i bibliotece”.

Naszykowaliśmy również na deser polecenia książkowe dla dzieci pt. „Mali pożeracze książek” oraz niespodziankę dla naszych pracowników pt. „Herbatka dla bibliotekarzy”. Każdy z pracowników otrzymał dedykowany kubek z motywującymi hasłami:

- Dzień Bibliotekarza powinien być codziennie.
- Jestem bibliotekarzem, a jaka jest Twoja supermoc?
- Pracuję w bibliotece, a jak Ty ratujesz świat?
- Za każdą dobrą biblioteką stoją fantastyczne bibliotekarki

Niech te hasła towarzyszą nam przez kolejny rok i będą motywacją do dalszej pracy.

Sylvia Chojnacka-Tuzimek
Biblioteka Publiczna w Piasecznie



➤ Fot. w artykule z archiwum biblioteki



Sukces wirtualnej akcji Stacji Kultura!

Zaproponowana przez rumską bibliotekę wirtualna zabawa w #podajksiążkę spotkała się z olbrzymim zainteresowaniem w całym kraju. Do tej pory dwie edycje akcji zgromadziły około 100 uczestników. Do akcji dołączył nawet znany piłkarz Artur Boruc!

Czytelnicza zabawa polegała na nagraniu filmu, w którym przekazywana była książka z prawej do lewej strony, a następnie przesłanie go do biblioteki. Premiera materiału filmowego, w którym udział wzięło ponad 40 osób z całej Polski odbyła się w Dniu Bibliotekarza 8 maja i tym samym uroczyste zainaugurowała Tydzień Bibliotek 2020.

Do czytelniczej akcji przystąpiły bibliotekarki i bibliotekarze, blogerki i blogerzy, czytelniczki i czytelnicy z różnych zakątków Polski. Biblioteki również pozytywnie odpowiadały na zaproszenie rumskich bibliotekarzy, często proponując swoją wersję zabawy. Zainteresowanie wciąż rośnie a informacja o inicjatywie dociera do coraz to nowych odbiorców i twórców. Dlatego Stacja Kultura postanowiła przedłużyć akcję i zachęcała do przesyłania kolejnych materiałów.

Na reakcję nie trzeba było długo czekać. W kolejnej odsłonie zabawy wzięło udział 60 osób z różnych stron kraju. 15 maja, na zakończenie Tygodnia Bibliotek 2020, książki ponownie połączyły ludzi!

Stacja Kultura dziękuje za tak liczny odzew, ogromne zaangażowanie i zaprasza do oglądania filmu na swoim Facebooku oraz Instagramie.

Inspiracją była akcja #roślinyłączaludzi, której autorem jest Ulubiony Ogrodnik.

Biblioteka zaprasza do odwiedzin swoich mediów społecznościowych:

- Facebook: <https://www.facebook.com/Stacja-KulturaRumia/>
- Instagram: <https://www.instagram.com/stacja-kultura/>

Anna Jackowska

Dział Promocji Stacja Kultura – Biblioteka Rumia



Fot. w artykule z archiwum biblioteki



Czytanie na drugie śniadanie

czyli jak zachęcić przedszkolaka do czytania

Dzisiaj w dobie „totalnej komputeryzacji” trudno młodego człowieka zarazić książką. Aby zachęcić współczesne dzieci do czytania nie wystarczy zakupić pięknie wydane książki i postawić je na biblioteczne półki. Bibliotekarze pracujący w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Słupsku starają się rozwijać pasję do literatury i zachęcać do czytania mieszkańców Słupska.

W tym celu grupa aktywnych bibliotekarzy zaprosiła dzieci ze słupskich przedszkoli na czytelnik

go ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Programu Partnerstwo dla Książki,



Fot. w artykule z archiwum biblioteki

czą ucztę, podczas której najmłodszy zaprzyjaźnili się z książką i biblioteką. W ramach realizowanego przez Miejską Bibliotekę Publiczną projektu „Czytanie na drugie śniadanie” dofinansowane

najmłodszy uczestnicy wraz z rodzicami przekonali się, że literatura ma nie tylko wartości estetyczne, ale również terapeutyczne, dzięki niej dzieci mogły oswoić swoje lęki i zrozumieć czym są uczu-

cia. W realizacji tych działań pomogła „Bajkowa apteczka literacka z książkami”, która miała na celu otwierać przed dziećmi drzwi do magicznego i tajemniczego świata wyobraźni. W tej wędrówce towarzyszyła uczestnikom lalka terapeutyczna **Trudzia**.

Wykorzystując terapeutyczną rolę książki, która przedstawia pewne wzorce postępowania mali czytelnicy zaczęli rozumieć otaczający ich świat. Treści zawarte w książce pozwoliły na zdobycie nowych umiejętności, umożliwiając zrozumienie nowej sytuacji i podpowiadając jak sobie z nią radzić. Zarówno dobrze kończąca się opowieść, jak i pozytywny bohater, z którym dziecko mogło się utożsamiać, dało mu wiarę we własne umiejętności i zapewniło, że nie należy się poddawać. Uzupełnieniem działań były spotkania z autorami książek dla dzieci. Najmłodszy spotkali się z Renatą Piątkowską, Wiolettą Piasecką i Pawłem Majem. Rodzice i opiekunowie uczestniczyli w bezpłatnych warsztatach prowadzonych przez psychologa i biblioterapeutę. Na spotkaniach ze specjalistami rodzice i opiekunowie pogłęбили swoją wiedzę na temat edukacji czytelniczej i jej wpływu na rozwój dziecka.

Działania projektowe rozpoczął Festiwal Bajek – było to wydarzenie literackie organizowane na Bulwarach nad Słupią, gdzie przebrani za bajkowe postaci bibliotekarze czytali dzieciom na piknikowych kocach, a towarzyszyły im różnorodne działania animacyjne z muzyką i tańcem.

Elementem promocyjnym były kolorowe karty biblioteczne przeznaczone dla dzieci.



UNNA

OSWIŚCIMEK - SPRAWOWSKO
BIBLIOTEKA - ANILOTBIB





Mam fazę na czytanie

czyli jak zachęcić młodzież do czytania

Niski poziom czytelnictwa wśród młodzieży jest problemem ogólnokrajowym. Postanowiliśmy wypracować skuteczną metodę, którą będzie można zaadaptować regionalnie. Projekt pełnił rolę laboratorium. Chcieliśmy zobaczyć w jaki sposób działania wybrane po konsultacjach z młodzieżą rzeczywiście wpłyną na rozwój czytelnictwa wśród młodzieży. W Słupsku, podobnie jak w innych regionach, młodzież rzadko wybiera książkę jako formę rozrywki. Głównym celem projektu było skuteczne dotarcie z literaturą do młodzieży przy wykorzystaniu nowatorskiej metody i zachęcenie jej do czytania książek. W projekcie wzięły udział trzy grupy młodzieży w różnych działaniach: jedna z nich na podstawie tekstów literackich przygotowała etiudę teatralną; druga wykorzystując współczesną poezję napisała i nagrała piosenki hip-hopowe; trzecia korzystając z motywów literackich stworzyła kreacje modowe. Projekt przewidywał szeroki wachlarz zajęć warsztatowych. Zorganizowano warsztaty scenopisarskie, literackie, hip-hopu, warsztaty modowe, aktorskie. Podczas warsztatów plastyki ruchu scenicznego młodzież uczyła się, jak zachować się podczas wybiegu dla modelek, tworzenia choreografii pokazu mody, itp. Zorganizowano również shopping modowy, czyli wspólne wyjście do sklepów z tanią odzieżą w celu zakupu materiałów do stworzenia stylizacji postaci wybranych bohaterów literackich. Młodzież uczestniczyła w profesjonalnym nagraniu płyty w studium muzycznym. Olbrzymią satysfakcją było nagranie teledysku pokazującego przekrój wszystkich utworów muzycznych, które powstały podczas warsztatów hip-hopowych.

<https://www.youtube.com/watch?v=Ec-9TgQV-dCA>

Podsumowaniem projektu była gala, na której grupy zaprezentowały swoje dokonania oraz zorganizowano wystawę zdjęć przedstawiającą młodzież przebraną za wybrane przez siebie postaci bohaterów książek (Cruella De Mon, Czerwony Kapturek).

Podczas realizacji projektu młodzież poznała współczesną i klasyczną literaturę, doświadczyła, że opisuje ona rzeczywistość, że dotyka ich problemów, codziennego życia, otaczającego świata. Przekonała się o tym nie w nudny, szkolny sposób, ale podczas samodzielnego przeżywania, konfrontowania jej z innymi rodzajami sztuki, obserwowania wzajemnych inspiracji literatury i innych dziedzin. Projekt umożliwił również wielokierunkowy rozwój artystyczny uczestników – od spróbowania sił na scenie teatralnej, poprzez projektowanie i prezentowanie mody, rapowanie, po fotografowanie oraz kręcenie filmu. Uczestnicy zgodnie podkreślają, że umiejętności, które nabyli pozwoliły im tworzyć lepszą sztukę, motywują do dalszego rozwoju artystycznego.

Efektem projektu była też integracja osób pochodzących z różnych środowisk (również młodzieży „trudnej” mającej problemy z adaptacją do norm społecznych i mającej utrudniony dostęp do korzystania z kultury), reprezentujących zarówno różne zdolności, jak i wartości. Wspólne zajęcia i przygotowywanie gali podsumowującej sprawiło, że uczestnicy wyszli poza własne środowiska, zaobserwowaliśmy początki procesu integracji pomiędzy poszczególnymi grupami młodzieży.

Danuta Rakowska
Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku

Felieton



W czasach zarazy #NieZostawiamCzytelnika

W naszą stabilną w gruncie rzeczy rzeczywistość wkradł się nagle wróg, którego chyba nikt nie umiał sobie wyobrazić. Na dodatek jest niewidzialny! Jak z nim walczyć? ... a z perspektywy kilku już miesięcy – jak z nim żyć? Dopadła nas nowa sytuacja, do której wszyscy musimy się jakoś dostosować, zaakceptować i ... cóż, dalej pracować. Obszary działań dobrze znamy, ale realizacje prowadzimy już inaczej – również w branży bibliotekarskiej.

Przyszło nam żyć inaczej...

CZAS... zastanawiamy się ile?, jak długo?, do kiedy? Na początku pandemii perspektywą czasową był okres „do trzech miesięcy”, potem trochę dłużej, teraz specjaliści zakładają – może do 2 lat, a gdzieś niedługo słyszy się pojedyncze głosy urodzonych optymistów, że lada dzień na pewno wirus zniknie.

CZYNNOSCI... codzienne nasze nawyki i zachowania, do tej pory oczywiste, mechaniczne i odruchowe – całkowicie są do zmiany! Nie witamy się (broń Boże na „misia”), nie spotykamy z przyjaciółmi, omijamy komunikację miejską, myjemy ręce, dezynfekujemy, nosimy maseczki i rękawiczki.

EMOCJE... na początku był lęk, a początkowe poczucie beczynności i utraty, wypełniane czytaniem, oglądaniem filmów, zabawami z dziećmi... i nagminnym wstawianiem zabawnych filmików do sieci, przerodziło się we frustrację i zmęczenie podyktowane zdalną pracą rodziców i zdalną nauką dzieci. No tak, w tym wszystkim gorący okres przedwyborczy, i pytanie – dla jednych fundamentalne, dla innych abstrakcyjne – wybory się odbędą czy też nie?... i moralny dylemat – głosować korespondencyjnie albo nie głosować? W tym wszystkim chyba to co najważniejsze... obawiamy się o zdrowie swoje i swoich najbliższych i proza dnia – im dłuższy czas pandemii tym bardziej niepokojimy się stanem środków finansowych potrzebnych nam do życia. Słowem swoisty brak kontroli nad zaistniałą sytuacją działa na nas destrukcyjnie.

RELACJE... koronawirus zafundował nam nieufność. Unikamy kontaktu z dalszymi znajomymi i sąsiadami. Dystansujemy się do sprzedawców i pracowników obsługi klienta... tam gdzie idziemy aby załatwić sprawy dnia codziennego. Chronimy babcię i dziadków, seniorzy rzadko wychodzą

z domu, a po stopniowym zniesieniu rządowych ograniczeń zdecydowanie wyluzowała się młodzież, która chyba bardziej ufa swojemu zdrowiu i ... niestety innym. Można by rzec – cóż! „młodość”, nie chcą rezygnować ze swojego dotychczasowego stylu życia i rozbudowanych sieci kontaktów.

I oto w takich okolicznościach, gdzieś pośród tego wszystkiego, musimy się odnaleźć w...

PRACA ZAWODOWA... tutaj część osób pracuje nadal, bez zmian, sytuacja pandemii nic nie zmieniła w ich rytmie pracy, tyle tylko, że muszą stosować się do zasad bezpieczeństwa, często przy rotacyjnym systemie. Spora część wykonuje swoje obowiązki zdalnie z domu. Jedni pozostają na zwolnieniach lekarskich, jedni na opiece nad dziećmi... Ale są też tacy, którzy pracę stracili... tak to czas trwania stanu epidemii i jego skutki gospodarcze, będą bez wątpienia w coraz większym stopniu wpływały na rynek pracy i formy codziennej pracy.

A jak to wszystko się ma do naszej bibliotekarskiej działości? Do 4 maja biblioteki były zamknięte dla czytelników. Część z nas pracowała zdalnie, część rotacyjnie. Na przykładzie mojej macierzystej biblioteki mogę podzielić się krótką refleksją i doświadczeniem jak pracowaliśmy. Wszystkie nasze działania relacjonowaliśmy na naszej stronie internetowej i fb pod hasłem: BIBLIOTEKA W CZASACH ZARAZY i w myśl akcji #NieZostawiamCzytelnika cała nasza aktywność w obszarze działalności kulturalnej przeniosła się do internetu.

W chrzanowskiej bibliotece działo się wiele... zaraz po zamknięciu Biblioteka Główna przeprowadziła skontrum – czyli inwentaryzację zbiorów. W Dziale Promocji rozpoczęliśmy opracowywanie zupełnie nowej strony internetowej, byliśmy w ciągłym kontakcie z autorami, szukaliśmy nowych projektów czytelnicznych, zamieszczaliśmy artykuły w social mediach, będąc w stałym kontakcie z lokalną prasą i telewizją, cały czas pracując nad programem Tygodnia Bibliotek 2020, bo wiedzieliśmy, że zobowiązani jesteśmy go przecież zrealizować, należy się to czytelnikom bez dwóch zdań...

Dział Czyteln i Multimedia, chociaż bez czytelników, starał się na bieżąco udostępniać bazy i dostęp do platform (ibuk, lerni, kursy123). W Dziale Regionalnym bibliotekarze skanowali książki metrykalne i tworzyli Bibliografię Regionalną Powiatu Chrzanowskiego. Nie próżnował Oddział dla dzieci, pracując nad dziecięcymi projektami, szukając inspiracji i opracowując scenariusze w zakresie programowania, kodowania, robotyki, biblioterapii i innych. W dziale Gromadzenia – bez zmian – praca nad nowym księgozbiorem. W międzyczasie akcja szycia maseczek przez bibliotekarzy w ramach akcji miejskiej i... przygotowywanie zabezpieczeń przed odsuwającym się w czasie terminem otwarcia. I tak oto zapukał do drzwi 4 maja, kiedy przy zachowaniu wszelkich niezbędnych zabezpieczeń uruchomiliśmy wypożyczenia i zwroty, z zastosowaniem kwarantanny dla zwróconych materiałów. Tydzień Bibliotek to był czas niezwykle intensywny..., ale również niebywale smaczny! Nie mogło być inaczej, bo wszyscy SMAKOWALIŚMY BIBLIOTEKĘ! W trakcie opracowania programu rodziły się wciąż nowe pomysły, a że było to niewątpliwie dla nas wyzwanie, więc się nie poddawaliśmy i nasza kreatywność wręcz „puchła”. Ale efekty przeszły i nasze, i czytelników oczekiwania. I tak miało być! Sadzę, że podobne przemyślenia, na pewno różne, ale równie liczne realizacje były w całej Polsce, w każdej bibliotece...

Reasumując... i tak jak w przepięknej książce *Miłość w czasach zarazy* Gabriela Garcíi Márqueza, gdzie wśród kataklizmów, klęsk, plag i epidemii żyliśmy długą opowieścią o miłości, która trwa, pokonuje wszelkie przeszkody, by gdzieś tam, w końcu mogła się, w pewnym tego słowa znaczeniu dopełnić... Tak BIBLIOTEKA W CZASACH ZARAZY musi przetrwać i trwać w kulturze z innymi, dając nadzieję..., że jeszcze będzie przepięknie, jeszcze będzie wspaniale... będzie normalnie...

Olga Nowicka

Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie

Wkrótce w sprzedaży nowa publikacja z serii „Biblioteki – Dzieci – Młodzież”

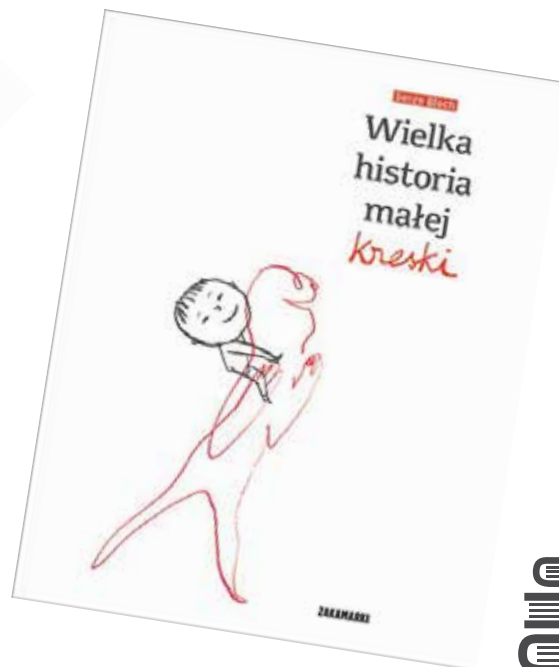


Grażyna Lewandowicz-Nosal

Ślady sacrum w literaturze dla dzieci. Studia i szkice

Niniejsza książka przedstawia ślady sacrum w literaturze dla dzieci. Tom rozpoczyna artykuł, w którym Autorka analizuje postać księdza w polskiej literaturze dla dzieci i młodzieży do roku 1990, kłamrą kończącą jest rozdział pt. „Ksiądz na bis” będący podjęciem tego samego tematu dwadzieścia lat później. Pozostałe teksty są ułożone chronologicznie w porządku publikowania omawianych w nich utworów. Całość została poprzedzona krótkim przeglądem aktualnych badań nad książką religijną dla dzieci i sferą sacrum. Zapraszamy do lektury.

Zamówienia: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP: sbp.pl/sklep; mail: sprzedaz@sbp.pl



Co w Tobie drzemie? Czy już wiesz?

odkrywamy nasze talenty
Twórcze zajęcia z książką
Serge'a Blocha

Każdy człowiek posiada jakieś umiejętności, zdolności. Nie zawsze jednak jesteśmy świadomi tego, że dana rzecz wychodzi nam naprawdę dobrze. Poniższy scenariusz ma za zadanie wyłonić drzemiące w dzieciach zdolności. Być może dopiero podczas tych zajęć niektóre z nich dowiedzą się, w jakim kierunku powinny podążać, aby odkryć swój talent.

Do zajęć wykorzystałam wyjątkową książkę Serge'a Blocha: *Wielka historia małej kreski*.

Scenariusz zajęć dla dzieci w wieku 5-6 lat

Cele:

- ☑ dziecko wie, że każdy człowiek jest inny (wyjątkowy),
- ☑ zna swoje mocne strony,
- ☑ wie, jakie posiada umiejętności,
- ☑ rozumie, że swoje pasje należy rozwijać.

Metody: słowne, oglądowe, praktyczne.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne: ilustracje przedstawiające różne talenty (np. sport, taniec, gotowanie, muzyka), książka Serge'a Blocha: *Wielka historia małej kreski*, kartki A4, czerwona włóczka, nożyczki, taśma klejąca, kredki.

Przebieg zajęć

1 Powitanie

W sali rozłożone są w różnych miejscach obrazki ilustrujące różne formy aktywności, pasje... (np. sport, taniec, gotowanie, muzyka, itp.). Dzieci mają za zadanie podejść do tej ilustracji, która jest im najbliższa.



Rozmowa na temat talentów, pasji i o tym, że talent należy rozwijać:

- Dlaczego podszedłeś akurat do tej ilustracji?
- Co robisz żeby coraz ładniej śpiewać?
- Jak odkryłeś, że pięknie fotografujesz?

Jeśli są dzieci, które nie wybrały żadnego obrazka (myślą, że nie mają żadnego talentu, pytamy, co lubią robić, być może jeszcze w sobie tego talentu nie odkryły).

- W jaki sposób możemy podzielić się swoimi talentami?

2 Czytanie

Zaprezentowanie dzieciom wyjątkowej książki francuskiego autora i ilustratora Serge'a Blocha: *Wielka historia małej kreski*.

3 Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu

- Co znalazł chłopiec?
- Co chłopiec zrobił z kreską?
- Co zaczęło się dzieć z kreską?
- Jak zachowywała się kreska?
- Do czego można porównać tę kreskę? Co może ona symbolizować?

W tej opowieści kreska symbolizuje talent – czyli coś co umiemy robić wyjątkowo dobrze.

Ponowne przejrzenie książki z komentarzem.

(Talent odkrywamy w sobie powoli i rozwijamy go nawet całe życie, a gdy uznamy, że chcemy/ możemy się nim podzielić z innymi trzeba się na to zdobyć. Możemy posiadać wiele talentów, ale żeby być świetnym w danej dziedzinie, trzeba włożyć w swoje pasje trochę wysiłku i energii, czyli nad talentem należy pracować).

4 Praca plastyczna – Moja przygoda z Kreską

Każde dziecko dostaje kartkę i kawałek czerwonej włóczki, z której układa i przykleja kształt

swojej przygody z kreską. Resztę dorysowuje kredkami.

Warianty pracy plastycznej

- Dzieci dostają kartkę z przyklejonym kawałkiem kreski w różnych kształtach i mają za zadanie dorysować swoją przygodę z Kreską.
- Każdy na swojej kartce z długiego kawałka włóczki tylko układa dany kształt talentu lub przygodę.
- Młodsze dzieci rysują czerwoną kredką ilustrację swojego talentu lub swoją przygodę z kreską.

5 Prezentacja prac dzieci – każde dziecko mówi, co przedstawia jego praca

6 Zabawa – Kalambury

Każde z dzieci ma za zadanie pokazać ruchem jakiś talent podpowiedziany przez nauczyciela. Reszta grupy ma za zadanie odgadnąć, co to za talent. Przykładowe hasła: taniec, gotowanie, robienie zdjęć, śpiewanie, gra w koszykówkę, jazda na nartach, układanie-czesanie włosów, malarstwo, moda, rozmieszanie innych, wyszywanie, lepienie z plasteliny, gra w piłkę nożną, balet, pisanie opowiadań, akrobacje na deskorolce, sadzenie roślin, wycinanki.

7 Podsumowanie zajęć

- Jakie są twoje odczucia po tych zajęciach? Czy odkryłeś w sobie talent?
- Jak myślicie dlaczego zaprezentowana książka nosi tytuł *Wielka historia małej kreski*.

Anna Owczarek
Biblioteka Pedagogiczna
w Ostrołęce

Wkrótce w „Serii Historycznej” Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP

Andrzej Mężyński

Józef Grycz (1890-1954) – organizator polskiego bibliotekarstwa

Biografia Józefa Grycza, najwybitniejszego organizatora bibliotekarstwa polskiego w początkach XX wieku, opisująca jego wkład w tworzenie dziedzictwa kulturowego, a w szczególności w budowę sieci bibliotek publicznych. W publikacji wykorzystane są dokumenty stanowiące spuściznę Józefa Grycza i jego żony Alodii Kaweckiej-Gryczowej oraz cenne archiwalia znajdujące się w Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Kórnickiej, Bibliotece Archiwum Akt Nowych, Bibliotece Narodowej. Źródła te nie były do tej pory wystarczająco wykorzystane i opisane, a mają kluczowe znaczenie dla historii polskiego bibliotekarstwa.

Zestawienie bibliograficzne z okazji ogłoszenia roku 2020 Rokiem Świętego Jana Pawła II



18 maja 2020 r. Polska obchodziła stulecie urodzin Karola Wojtyły. To niezwykle ważna postać dla Polaków. Karol Wojtyła wniósł wielkie zasługi dla ojczyzny, zwłaszcza w walce o wyzwolenie Polski spod panowania komunizmu. Był dla rodaków wielkim autorytetem, jeszcze jako biskup, potem piastując godność kardynała, a wreszcie dostępując najwyższego zaszczytu w hierarchii kościelnej jako Papież. Ostatnie 25 lat Jego życia przypadające na czas pontyfikatu przepelnione było nauczaniem budowania cywilizacji miłości, szacunku do każdego człowieka, obrony każdego ludzkiego życia i poszanowania rodziny. Tę postawę Papieża docenił Sejm Rzeczypospolitej i ogłosił rok 2020 Rokiem Świętego Jana Pawła II.

Niniejsze zestawienie bibliograficzne wskazuje na bogactwo zasług i olbrzymi dorobek zostawiony w testamencie Jana Pawła II. Przez lata pontyfikatu, jak też w czasie po śmierci Papieża – rodaka, powstało mnóstwo artykułów opisujących dokonania tego wielkiego autorytetu.

Jako źródło informacyjne wykorzystano bazę bibliograficzną artykułów z czasopism „EDUKACJA” Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu. W zamyśle autorki materiał podzielono na część problemową (zawierającą mądrość nauczania, poglądy na zasadnicze kwestie religijne, filozoficzne, światopoglądowe) i część metodyczną (zawierającą propozycje prowadzenia zajęć, z powodzeniem do wykorzystania przez nauczyciela na różnych stopniach nauczania).

Mając na względzie ograniczone miejsce druku, opisy artykułów w zestawieniu bibliograficznym zostały tak dobrane, by można było wskazać na najważniejsze różnorodne osiągnięcia Świętego Jana Pawła II w obszarze nauki, filozofii, religii, literatury czy teatru.

Artykuły problemowe

- 1. Bajda Jerzy: *Prawa człowieka – między prawem i bezprawiem*. „Studia nad Rodziną” 2010, nr 1/2, s. [21]-29.
Deklaracja Praw Człowieka a spojrzenie Jana Pawła II na prawa człowieka.
- 2. Bassa Bożena: „Cywilizacja śmierci” i „kultura miłości” w nauczaniu Jana Pawła II. „Studia nad Rodziną” 2011, [nr] 1/2, s. [15]-29.
Genealogia pojęć cywilizacja i kultura oraz relacje zachodzące między nimi. Charakterystyka cywilizacji/kultury śmierci i miłości w naukach Jana Pawła II.
- 3. Bębas Sylwester: *Budzić nadzieję*. „Wychowawca” 2017, nr 1, s. 12-13.
Jan Paweł II o osobach pozbawionych wolności.
- 4. Cendrowski Zbigniew: *Czytając encykliki Papieża Jana Pawła II*. „Lider” 2011, nr 5, s. 19-29.
Wybór fragmentów z 14 encyklik papieskich.



5. Chelini-Pont Blandine: *Europa według Jana Pawła II*. „Znak” 1995, nr 3, s. 29-47.
6. Chrobak Stanisław: *Prawda jako wartość w wychowaniu: zarys problematyki w świetle nauczania Jana Pawła II*. „Wychowanie na Co Dzień” 2005, nr 4/5, s. 26-29.
Wychowanie człowieka poszukującego odpowiedzi na pytanie o sens życia. Rozwijanie w wychowankach myślenia filozoficznego i uzupełnianie go wiarą.
7. Chrobak Stanisław: *Wejść w obszar nadziei – Jan Paweł II o potrzebie kształtowania projektu życia*. „Wychowanie na Co Dzień” 2011, nr 4/5, s. 14-19.
Młodość jako okres, w którym kształtuje się „projekt życia”. Wskazanie jak ważne jest wpisanie w niego cnót i postaw chrześcijańskich.
8. Czackowska Ewa K.: *Nie dali się poróżnić*. „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2008, nr 10, s. 26-31.
Przez kilkanaście lat Służba Bezpieczeństwa starała się skłócić kardynałów Wojtyłę i Wyszyńskiego.
9. Dalin David: *Papież, przyjaciel Żydów*. „Wprost” 2010, nr 14/15, s. 56-57.
Jan Paweł II wobec Holocaustu i antysemityzmu.
10. Dańczak Andrzej: *Kościół, synagoga, meczet – otwartość i dialog Jana Pawła II*. „Katecheta” 2009, [nr] 4, s. 51-54.
Ekumenizm był zjawiskiem charakterystycznym dla całego pontyfikatu Jana Pawła II.
11. Dardziński Piotr: *Na miarę człowieka*. „Tygodnik Powszechny” 2011, nr 18, s. 12-13.
Propozycje etyczne Jana Pawła II zawarte w jego pracach.
12. Denek Kazimierz: *Te Deum za beatyfikację*. „Wychowanie na Co Dzień” 2011, nr 4/5, s. 4-8.
Ukazanie źródeł inspiracji nauczania Jana Pawła II.
13. Dworak Henryk: *Podróże papieskie*. „Nad Odrą” 1999, nr 7/8, s. 12-15.
Sens i styl pielgrzymowania Ojca Świętego Jana Pawła II.
14. Drzeżdżon Wojciech: *Personalistyczny wymiar wychowania: z nauczania Jana Pawła II*. „Wychowawca” 2011, nr 9, s. 5-7.
Człowiek jako centrum działalności wychowawczej – personalizm filozoficzny Jana Pawła II.
15. Dziurzyńska Teresa: *Jan Paweł II – Przyjaciel dzieci*. „Wychowanie w Przedszkolu” 2011, nr 5, s. 18-19.
Stosunek Papieża Jana Pawła II do dzieci na całym świecie. Papieska filozofia dziecka.
16. Fidelus Bronisław: *Rekreacja w życiu Ojca Świętego*. „Lider” 2014, nr 3, s. 50-54.
Stosunek papieża Jana Pawła II do sportu i turystyki.
17. Filipiak Artur: *Przewyciężyć „pastoralną schizmę”: adhortacja „Christifideles Laici” po dwudziestu latach ponownie odczytana*. „Katecheta” 2009, [nr] 1, s. 47-53.
Christifideles Laici to adhortacja papieża Jana Pawła II opublikowana w roku 1988. Dokument był nawiązaniem do II Soboru Watykańskiego oraz dekretu o statusie świeckich w strukturze Kościoła.
18. Gorzkowska Natalia: *Godność człowieka w nauczaniu Jana Pawła II*. „Pro Publico Bono” 2006, z. 2, s. [35]-52.
Filozoficzne aspekty godności człowieka. Teologiczne aspekty godności człowieka.
19. Horowski Jarosław: *Pontyfikat Jana Pawła II jako czas wychowania do wolności*. „Wychowanie na Co Dzień” 2011, nr 4/5, s. 19-26.
Wolność w rozumieniu Jana Pawła II.
20. Kabata Maria: *Sacrum w poezji Karola Wojtyły*. „Język Polski” 2007, z. 3, s. 182-188.
Poezja religijna Papieża Jana Pawła II.
21. Karoń-Ostrowska Anna: *„A Kościołem Jego niech się stanie Teatr...”: szkic do teologii teatru Jana Pawła II*. „Więź” 2007, [nr] 5, s. 11-22.
Teatr był wielką życiową pasją Karola Wojtyły. W czasach szkolnych grał On w amatorskich przedstawieniach, recytował wiersze, a potem w czasie okupacji związany był z Teatrem Rap-sodycznym. W czasie pełnienia swej posługi kapłańskiej Jego teatrem stał się Kościół.
22. Karoń-Ostrowska Anna: *Wypowiedzenie niewypowiedzianego*. „Znak” 1995, nr 12, s. 76-83.
O języku homilii Jana Pawła II.
23. Kozłowski Ryszard: *„Gdybym miłości nie miał, byłbym niczym”: kilka uwag o celibacie*. „Albo Albo: problemy psychologii i kultury” 2009, nr 2/3, s. 61-[71].
Celibat w kontekście antropologicznym. Poglądy Jana Pawła II odnośnie celibatu.
24. Kozłowski Ryszard: *Sens cierpienia w perspektywie filozoficzno-teologicznej: propozycja Jana Pawła II*. „Edukacja Humanistyczna (Szczecin)” 2007, nr 1, s. [157]-168.
25. Luber Dorota: *„Pedagogika cierpienia” Jana Pawła II*. „Nauczyciel i Szkoła” 2007, nr 3/4, s. [67]-79.

- Chrześcijański wymiar cierpienia.
- 26. Lukoszek Michał: *Tożsamość kapłana i jego postawa wobec świata w nauczaniu Jana Pawła II*. „Horyzonty Wychowania” 2010, [nr] 9(17), s. 188-[203].
Próba uchwycenia zasadniczych elementów, które stanowią o tożsamości kapłana.
 - 27. Mandes Sławomir: *Pokolenie Jana Pawła II: wspólnota doświadczenia i nowy wzór religijności*. „Znak” 2011, nr 5, s. 57-[63].
Wpływ osoby Jana Pawła II na pokolenie współczesnych 20-30 latków.
 - 28. Marczevska Elżbieta: *Terapia poprzez słowo – na podstawie pism Jana Pawła II do rodzin*. „Wychowanie na Co Dzień” 2011, nr 4/5, s. 46-49.
Możliwości wykorzystania w terapii pedagogicznej pism Papieża Polaka kierowanych do rodzin.
 - 29. Mazur Piotr: *Patriotyzm nowego człowieka*. „Wychowanie na Co Dzień” 2010, nr 4/5, s. 8-12.
Definicja współczesnego patriotyzmu. Miłość do ojczyzny w nauczaniu Jana Pawła II.
 - 30. Neznal Ireneusz: *Etos nauczyciela w nauczaniu Jana Pawła II*. „Przegląd Oświatowy” 2012, nr 16, s. 13-14.
 - 31. Nowik Henryk: *Papież z pogranicza wielu cywilizacji*. „Nad Odrą” 1999, nr 9, s. 16-17.
Jan Paweł II a cywilizacja łacińska, bizantyjska, żydowska.
 - 32. Nyczkała Nella G.: *O pedagogice i pedagogii Jana Pawła II*. „Edukacja Ustawiczna Dorosłych” 2009, [nr] 3, s. 45-56.
Ojciec Święty Jan Paweł II (1920-2005) jako wybitny pedagog przełomu XX i XXI stulecia.
 - 33. Osip-Pokrywka Magdalena, Osip-Pokrywka Mirosław: *Ścieżkami Świętego*. „Poznaj Świat” 2014, nr 5, s. 84-91.
Wędrówki górskie, kajakowe, rowerowe i narciarskie Szlakami Papieskimi, Jana Pawła II.
 - 34. Ozorowski Edward: *Jana Pawła II rozumienie sakramentu w odniesieniu do małżeństwa*. „Studia nad Rodziną” 2011, [nr] 1/2, s. [7]-14.
Nauki Jana Pawła II dotyczące rozumienia małżeństwa jako sakramentu.
 - 35. Piwowarczyk Jan: *Różne oblicza biedy w nauczaniu Jana Pawła II*. „Wychowawca” 2011, nr 4, s. 14-15.
Nauczanie Jana Pawła II wobec ubóstwa, bezdomności, konsumpcjonizmu, uzależnień, patologii w sferze społeczno-politycznej.
 - 36. Póltawska Wanda: *Godność i wartość życia w nauczaniu Jana Pawła II*. „Wychowawca” 2011, nr 3, s. 8-11.
Rodzina, miłość do dziecka i odpowiedzialność rodzicielska w nauczaniu Jana Pawła II.
 - 37. Reszczyńska Ewa: *Budować przyszłość opartą na miłości*. „Przegląd Oświatowy” 2008, nr 17, s. 8.
Nauczanie Jana Pawła II na temat solidarności. Upadek reżimu komunistycznego w Polsce.
 - 38. Rodziński Stanisław: *Historia sztuki – historia dzieł i ludzi*. „Znak” 2008, nr 10, s. 68-[73].
Omówienie faktów wskazujących na obecność Jana Pawła II w polskiej sztuce nie tylko jako motywu, postaci, ale głębokiej inspiracji.
 - 39. Rybka Małgorzata: *O „nie-byciu-wolnym”, czyli rozumienie wolności w homiliach Jana Pawła II*. „Polonistyka” 2009, nr 9, s. 50-57.
O wolności zbiorowej i indywidualnej, negatywnej i pozytywnej, wartości wolności, wolności w prawdzie, wolności religijnej, wolności w miłości w homiliach Jana Pawła II.
 - 40. Seul Anastazja: *Aksjologiczne podstawy kultury w wypowiedziach Jana Pawła II*. „Polonistyka” 2008, nr 8, s. 15-18.
Refleksje Papieża na temat życia duchowego człowieka, koncentrującego się wokół trzech podstawowych wartości, jakimi są prawda, dobro i piękno.
 - 41. Solińska Krystyna: *Potrzeba naszych czasów: koncepcja wychowania w nauczaniu Jana Pawła II*. „Przegląd Oświatowy” 2006, nr 8, s. 5-6.
Wychowanie do odpowiedzialności – główne zadanie szkoły w trosce o właściwe wychowanie dzieci i młodzieży. Rola wychowawcy. Samowychowanie.
 - 42. Sorkowicz Anastazja: *Rodzicielstwo jako dar i zadanie*. „Wychowawca” 2010, nr 3, s. 5-6.
Odpowiedzialność rodzicielska za poczęcie dziecka i jego wychowanie – świadome zaangażowanie w wypełnianie obowiązków rodzicielskich w myśl nauki Jana Pawła II.
 - 43. Stachowski Zbigniew: *Filozofia kultury Jana Pawła II a integracja Europy*. „Przegląd Religioznawczy” 1995, nr 3, s. 123-134.
 - 44. Starnawski Witold: *Aktualność pedagogii Jana Pawła II*. „Wychowanie na Co Dzień” 2011, nr 4/5, s. 9-13.
Jan Paweł II jako pedagog-praktyk. Związki teorii z praktyką przekładające się na propozycje wychowawcze.

- 45. Starnawski Witold: *Dwa modele relacji męskość-ojcostwo: perspektywa pedagogii personalistycznej*. „Forum Pedagogiczne” 2016, [nr] 2, s. [217]-232.
Relację męskość-ojcostwo rozważono według Teologii ciała Jana Pawła II. O związkach zachodzących pomiędzy naturą a osobą.
- 46. Szewczyk Władysław: *Pocałunek i pozdrowienie w polskiej tradycji rodzinnej*. „Studia nad Rodziną” 2011, [nr] 1/2, s. [281]-290.
Symbolika gestów i pozdrowień w kulturze i religiach. Znaczenie gestu pocałunku. Symbolika gestu Jana Pawła II pocałunku polskiej ziemi, a także znaczenie ucałowania krzyża, relikwii, spotykanych ludzi (m.in. dzieci i chorych). Przykłady z polskiej tradycji literackiej.
- 47. Szostkiewicz Adam: *Robotnik Wojtyła: jak pierwsze lata dorosłego życia formowały przyszłego papieża*. „Polityka” 2011, nr 18, s. 59-[61].
- 48. Sztaba Mariusz: *Jak poznać osobowość i duchowość Jana Pawła II?* „Katecheta” 2011, nr 4, s. 74-78.
Wielowymiarowość osobowości Jana Pawła II, klucz do jego zrozumienia. Postrzeganie świata przez papieża i proces jego beatyfikacji.
- 49. Sztaba Mariusz: *Jan Paweł II i Benedykt XVI w poszukiwaniu podstaw pedagogii nadziei – część I*. „Katecheta” 2009 [nr] 10, s. 48-54.
Nadzieja wobec wyzwań współczesności. Poszukiwanie jej prawdziwego źródła.
- 50. Sztaba Mariusz: *Jan Paweł II i Benedykt XVI w poszukiwaniu podstaw pedagogii nadziei – część II*. „Katecheta” 2009 [nr] 11, s. 50-54.
Nadzieja wobec wyzwań współczesności. Odkrywanie i budowanie nadziei.
- 51. Sztaba Mariusz: *Permanentna formacja jako wyraz samowychowania dorosłych: refleksje Jana Pawła II w kontekście wychowania społecznego*. „Katecheta” 2010 [nr] 7/8, s. 72-77.
Papieska propozycja formowania dorosłych.
- 52. Tarka Krzysztof: *Dziewięć niezapomnianych dni: środowiska emigracyjne wobec pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w czerwcu 1979 roku*. „Wiadomości Historyczne” 2019, nr 4, s. 46-50.
Artykuł omawia reakcje środowisk emigracyjnych na wizytę papieża w Polsce w 1979 r. oraz komentarze zamieszczane w prasie emigracyjnej.
- 53. Wilk Dariusz: *Pedagogika nadziei*. „Wychowawca” 2017, nr 4, s. 13-15.
Nauka Jana Pawła II o osobie ludzkiej.
- 54. Wrona Jerzy: *Geograficzne aspekty podróży -pielgrzymek Jana Pawła II*. „Geografia w Szkole” 2006, nr 3, s. 14-21.
- 55. Wrońska Katarzyna: *Istota wychowania w personalistycznej myśli Karola Wojtyły - Jana Pawła II*. „Paedagogia Christiana” 1998, nr 2, s. 36-42.
Powszechna zasada osobowej podmiotowości.
- 56. Wrześniewska-Pietrzak Marta: *Przestrzeń i granice wolności*. „Polonistyka” 2009, nr 9, s. 60-62.
Propozycja omówienia na języku polskim koncepcji wolności wpisanej w teksty Jana Pawła II na przykładzie przemówienia z 2 czerwca 1979 r.
- 57. Wierzbicki Alfred Marek: *Jan Paweł II od nowa*. „Więź” 2011, nr 10, s. [35]-45.
Prorok globalizacji. Humanistyczny, dialogowy język wiary. Zdolność do scalania. Znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II.
- 58. Ziejka Franciszek: *Jan Paweł II a świat akademicki*. „Nauka” 2011, nr 2, s. [17]-29.
Spotkania Jana Pawła II z przedstawicielami nauki.
- 59. Zwoliński Andrzej: *Jana Pawła II przykład patriotyzmu*. „Wychowawca” 2018, nr 10, s. 18-19.
Patriotyczne nauczanie Jana Pawła II.

Artykuły metodyczne

- 1. Banach Katarzyna: *Niezwykły pielgrzym*. „Świetlica w Szkole” 2011, nr 3, s. 21-22.
Scenariusz przedstawienia poświęconego Janowi Pawłowi II.
- 2. Baranowska Joanna: *Najważniejsza droga*. „Wychowawca” 2016, nr 1, s. 32-34.
Jan Paweł II o rodzinie – scenariusz lekcji wychowawczej.
- 3. Baś Czesława: *Wzrastać w mądrości: konspekt lekcji wychowawczej w gimnazjum lub szkole ponadgimnazjalnej (5. rocznica śmierci Jana Pawła II)*. „Wychowawca” 2010, nr 4, s. 20-21.
W oparciu o załączony do scenariusza fragment Listu Apostolskiego Jana Pawła II – Parati Semper – do młodych całego świata.
- 4. Bazak Agata: *Projekt edukacyjny nt. dziedzictwa Jana Pawła II do realizacji w starszych klasach szkoły podstawowej*. „Wychowawca” 2016, nr 10, s. 32.
Projekt edukacyjny o Janie Pawle II.
- 5. Bula Danuta: *Jan Paweł II o młodych dla młodych*. „Język Polski w Gimnazjum” R. 15, nr 3 (2013/2014), s. 83-90.

Propozycja zajęć z wykorzystaniem tekstów Jana Pawła II na temat młodych ludzi, mające na celu wzbudzenie refleksji o sobie samym, o wartościach, problemach, autorytetach.

- 6. Bula Danuta: *O potrzebie miłości poetycko*. „Język Polski w Liceum” R. 15, nr 2 (2013/2014), s. 88-95.

Propozycja metodyczna omówienia tekstów dotyczących miłości z wykorzystaniem twórczości Jana Pawła II, Jana Twardowskiego oraz tekstów biblijnych.

- 7. Dyrek Małgorzata T.: *Jan Paweł II Wielki – papież trzeciego tysiąclecia: projekt edukacyjny w nauce religii*. „Katecheta” 2009, [nr] 3, s. 24-26. W jego realizacji biorą udział zarówno nauczyciele różnych przedmiotów, jak i uczniowie, którzy rozwijają w ten sposób własne uzdolnienia: intelektualne, manualne, muzyczne itp.

- 8. Gątorska Jolanta: *Podróże apostołskie św. Jana Pawła II*. „Katecheta” 2014, nr 10, s. 23-33. Scenariusz sprawdzający wiedzę geograficzną w ramach projektu edukacyjnego „Święty Jan Paweł II w edukacji szkolnej” dla uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

- 9. Jachimczak Barbara Wanda: *Każdego człowieka czeka w życiu walka duchowa: scenariusz z okazji kanonizacji papieża Polaka*. „Biblioteka w Szkole” 2014, nr 3, s. 25-27.

Scenariusz przeznaczony dla uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Zawiera przesłania Jana Pawła II do młodzieży.

- 10. Jachimczak Barbara Wanda: *Ludzkość zawsze potrzebuje pokoju: scenariusz z okazji Roku św. Jana Pawła II*. „Biblioteka w Szkole” 2015, nr 2, s. 27-29.

Scenariusz inscenizacji przeznaczony dla uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

- 11. Jachimczak Barbara Wanda: *Jan Paweł II: fama sanctitatis, fama signorum*. „Biblioteka w Szkole” 2011, [nr] 3, s. 23-25.

Scenariusz poświęcony beatyfikacji Papieża Polaka, przeznaczony dla uczniów gimnazjum.

- 12. Jachimczak Barbara Wanda: *W Ojczyźnie serce me zostało... scenariusz słowno-muzyczny*. „Biblioteka w Szkole” 2010, [nr] 2, s. 22-24.

Montaż poświęcony Janowi Pawłowi II (18 V 1920 - 2 IV 2005) w piątą rocznicę śmierci. Przeznaczony dla uczniów gimnazjum.

- 13. Kaliszewska Małgorzata: *Skarby ludzi myślicy – jak czytać, interpretować i pisać eseje*.

„Wychowanie na Co Dzień” 2008, nr 10/11. Dod. s. IX-XII.

Przykładowa interpretacja fragmentu książki Jana Pawła II „Wstańcie, chodźmy!” potraktowanego jako esej pedagogiczny.

- 14. Kijak Zofia: *„Nie lękaj się”: projekt wychowawczo-edukacyjny dla szkoły podstawowej i gimnazjum*. „Wychowawca” 2009, nr 7/8, s. 10-14.

Program oparty na przesłaniach Jana Pawła II, zakłada realizację 15 jednostek lekcyjnych, które mogą być realizowane na różnych poziomach edukacyjnych: na godzinach wychowawczych, zajęciach pozalekcyjnych, a także lekcjach języka polskiego, historii, religii czy przyrody.

- 15. Maciejewska Alicja: *Dziękuję ci, Panie, za Jana Pawła II: scenariusz słowno-muzyczny*. „Biblioteka w Szkole” 2012, [nr] 3, s. 22-24.

Z okazji rocznicy beatyfikacji (1 maja).

- 16. Nagel Julita: *Jan Paweł II - ambasador, pielgrzym pokoju*. „Katecheta” 2009, [nr] 3, s. 20-24. Konspekt zajęć religii przeznaczony dla uczniów klas V-VI szkoły podstawowej i gimnazjum.

- 17. Nagel Julita: *„Przebaczenie drogą pokoju”, czyli poszukiwanie istoty miłości i przebaczenia w ludzkim życiu*. „Katecheta” 2009 [nr] 4, s. 62-67.

Przebaczenie i miłość - te dwa aspekty ludzkiego życia bardzo często pojawiają się w tekstach Jana Pawła II.

- 18. Nawrocka Małgorzata: *Przed „Sklepem z Aniołami”: scenariusz przedstawienia ku czci Ojca Świętego Jana Pawła II*. „Wychowawca” 2011, nr 4, s. 22-26.

Tekst do wystawienia na scenie szkolnej, którego bohaterem jest Jan Paweł II.

- 19. Nowak-Kwiatkowska Katarzyna: *Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych*. „Wychowawca” 2018, nr 9, s. 32-33.

Program artystyczny dla szkoły podstawowej z okazji 40. rocznicy wyboru Karola Wojtyły na Papieża.

- 20. Nowak Paweł: *O wolności prawdziwej i marnowcach wolności : ćwiczenia na lekcje etyki dla szkoły ponadgimnazjalnej*. „Katecheta” 2015, nr 1, s. 49-54.

Propozycja przeprowadzenia lekcji etyki dla szkoły ponadgimnazjalnej. Element projektu „Święty Jan Paweł II w edukacji szkolnej”.

- 21. Osik Bożena: *Karol Wojtyła - Święty Jan Paweł II, współczesny filozof*. „Katecheta” 2015, nr 7/8, s. 62-63.

Test sprawdzający wiedzę filozoficzną. Projekt edukacyjny Święty Jan Paweł II w edukacji szkolnej.

- 22. Ożóg Kazimierz: *Retoryka tekstów Karola Wojtyły – Jana Pawła II*. „Polonistyka” 2009, nr 9, s. 43-49.
- 23. Pikor Wojciech: *Kapłaństwo Jana Pawła II: dla młodzieży*. „Katecheta” 2011, nr 4, s. 52-60. Scenariusz lekcji religii dla młodzieży.
- 24. Pikor Wojciech: *Przesłanie „Listu do młodych” Jana Pawła II: dla młodzieży*. „Katecheta” 2011, nr 4, s. 38-41. Scenariusz lekcji religii dla młodzieży.
- 25. Pikor Wojciech: *Recepta Jana Pawła II na młodość: dla młodzieży*. „Katecheta” 2011, nr 4, s. 41-48. Scenariusz lekcji religii dla młodzieży.
- 26. Pluskota Magdalena: *Pedagogiczny aspekt przemówień Jana Pawła II do Polonii i Polaków za granicą*. „Prace Naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości” T. 18 (2012), s. [83]-95.
- 27. Rayzacher-Majewska Aneta: *„Dawno, dawno temu...?": dzieciom o Janie Pawle II*. „Katecheta” 2014, nr 4, s. 106-109. W jaki sposób katecheci powinni podtrzymać pamięć o papieżu Janie Pawle II, jak rozmawiać o nim podczas zajęć z uczniami klasy III szkoły podstawowej.
- 28. Rafałowicz Wioletta: *Oddany wszystkim i każdemu z osobna: scenariusz wieczornicy poświęconej Janowi Pawłowi II*. „Wychowawca” 2011, nr 10, s. 27-[29].
- 29. Ruman Natalia M.: *Skuteczne i mądre wychowanie*. „Wychowawca” 2013, nr 12, s. 5-7. Refleksje na temat roli rodziny w wychowaniu w nauczaniu Jana Pawła II.
- 30. Sakowicz Eugeniusz: *Wychowawcza funkcja słowa – Jan Paweł II do chrześcijan i o niechrześcijanach*. „Polonistyka” 2009, nr 9, s. 26-29. Wychowawcza funkcja słowa bożego w twórczości Jana Pawła II.
- 31. Stawowska Agnieszka: *Nie lękajcie się! scenariusz o Janie Pawle II*. „Biblioteka w Szkole” 2012, [nr] 3, s. 24-27. Scenariusz z okazji beatyfikacji (1 maja). Dla uczniów gimnazjum.
- 32. Stopka Artur: *Jan Paweł II – człowiek, którego trzeba opowiedzieć*. „Katecheta” 2014, nr 4, s. 110-113.

Jak i co mówić o Janie Pawle II.

- 33. Smorąg Irena: *Spotkanie ze świętością i Janem Pawłem II*. „Wychowawca” 2019, nr 6, s. 32-33. Scenariusz inscenizacji szkolnej wprowadzającej młodzież w temat świętości.
- 34. Tamas Grażyna: *Dłonie są krajobrazem serca...: scenariusz przedstawienia na podstawie poezji i tekstów Jana Pawła II*. „Katecheta” 2010, [nr] 6, s. 37-40. Przeznaczony dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej.
- 35. Wawrzyniak Paweł: *Jan Paweł II – mój patron...: scenariusz uroczystości okolicznościowej na Dzień Papieski*. „Katecheta” 2012, nr 3, s. 46-49. Scenariusz uroczystości okolicznościowej na Dzień Papieski.
- 36. Zajkowska Agnieszka, Żak Magdalena: *Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski: scenariusz wystawy*. „Wychowawca” 2011, nr 4, s. 27-29.

Oprac. Urszula Tobolska
Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

Rok Jana Pawła II w bibliotekach

Z okazji 100. rocznicy urodzin Karola Wojtyły w wielu placówkach bibliotecznych zorganizowano: wystawy, spotkania, lekcje biblioteczne poświęcone sylwetce wybitnego Rodaka. Informacje o jubileuszu, życiu i dokonaniach Papieża pojawiły się na wielu stronach internetowych bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych.

Czytelnicy Filii w Ciechankach Gminnej Biblioteki Publicznej w Puchaczowie wzięli udział w spotkaniu, w czasie którego czytane były wybrane wiersze Karola Wojtyły, takie jak: *Po co mi mówisz, Emilii-Matce mojej, Właściwa inwokacja, czyli wołanie do człowieka, który stał się ciałem historii* oraz wiersz J. Słowackiego napisany na przełomie lat 1848/1849 pt. *Pośród niesnasek Pan Bóg uderza*, powszechnie znany z przepowiedni w sprawie wyboru Polaka na stolicę Piotrową. Na zakończenie wysłuchano hymnu z okazji 100. rocznicy urodzin Świętego Jana Pawła II skomponowanego przez Romualda Lipko.

(strona internetowa biblioteki)

KILKA SŁÓW O GRANTACH REALIZOWANYCH PRZEZ SBP

w ramach programu MKiDN „Partnerstwo dla książki”

Szanowni Bibliotekarze,

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich uzyskało w 2020 r. dofinansowanie na dwa zadania, realizowane w ramach programu MKiDN „Partnerstwo dla książki”:

- **Rzecznicy dostępności w bibliotece**

Celem zadania jest przygotowanie grupy 20 bibliotekarzy do pełnienia funkcji rzeczników dostępności dla osób niepełnosprawnych, w szczególności dotkniętych autyzmem. Szacuje się, że w Polsce żyje ok. 60 tys. osób z autyzmem, w tym ok. 40 tys. dzieci i młodzieży. Zadaniem rzeczników będzie przekazywanie wiedzy na temat dostępności w środowiskach lokalnych, nawiązywanie partnerstw, przełamywanie barier i niwelowanie lęków bibliotekarzy przy obsłudze tej grupy czytelników oraz uczynienia biblioteki miejscem dla nich przyjaznym.

Zadanie składa się z trzech kluczowych etapów. W pierwszym uczestnicy biorą udział w cyklu 8 szkoleń online, prowadzonych przez ekspertów z Fundacji Kultury Bez Barier (partnera projektu), podczas których poznają obowiązki wynikające z ustawy o dostępności, potrzeby osób niepełnosprawnych, narzędzia ułatwiające sposoby komunikacji z nimi i przygotowanie oferty edukacyjno-kulturalnej. W etapie drugim bibliotekarze, z pomocą ekspertów, opracują i przeprowadzą w środowiskach lokalnych wydarzenie aktywizujące niepełnosprawnych czytelników. Etap trzeci to upowszechnianie dobrych praktyk, dzielenie się zdobytymi doświadczeniami. Więcej informacji na stronie projektu www.autyzm.sbp.pl

- **Pasja czytania – cykl szkoleń e-learningowych**

Celem zadania jest wyposażenie bibliotekarzy z bibliotek publicznych miejskich i wiejskich w umiejętności wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w zakresie animowania czytelnictwa dzieci, młodzieży i osób w wieku 60+. Zadanie jest realizowane w formie:

- 3 szkoleń na platformie elearningowej SBP (<http://elearning.sbp.pl>) z następującej tematyki: Wywiad to proste; Elektroniczne publikacje; Strony i blogi czytelnicze,
- zajęć z dziećmi, młodzieżą i osobami 60+ przeprowadzonych w bibliotekach publicznych przez bibliotekarzy, podczas których uczestnicy poznają narzędzia TIK umożliwiające nagranie wywiadu, przygotowanie recenzji przeczytanych książek, zasady opracowywania e-publikacji, stron www, blogów,
- ogólnopolskiego konkursu pn. „Pasja czytania wczoraj i dziś”.
Materiały szkoleniowe, prace bibliotekarzy będą opublikowane na dedykowanej stronie <http://szkolenia.sbp.pl/pasja-czytania/>

*Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury*

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

KAROL BARANOWSKI

BIBLIOTEKARZEM ROKU 2019



Małopolski Bibliotekarz Roku 2019

Nauczyciel-bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja i Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie, wyższe wykształcenie bibliotekarskie, 11 lat pracy w bibliotece.

Jest kierownikiem Wypożyczalni Zbiorów, przewodniczy Komisji selekcji zbiorów oraz pełni funkcję członka Zespołu do spraw ewaluacji wewnętrznej. Inicjuje i realizuje innowacyjne projekty edukacyjno-czytelnicze z wykorzystaniem technologii wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości oraz pracy z aplikacjami na tablety i smartfony.

Karol Baranowski wykonuje swój zawód z pasją i zaangażowaniem. Jest kreatywny, chętnie podejmuje nowe zadania. Otwarty na drugiego człowieka, dobrze współpracuje w grupie. Posiada duże zdolności integrowania i motywowania zespołu.

*Serdeczne gratulacje i wyrazy uznania Laureatowi prestiżowej nagrody
składa redakcja „Poradnika Bibliotekarza”*